

Naročnina mesečno
18 Lir, za inozemstvo
20 Lir — nedeljska izdaja
celoletno 34 Lir, za
inozemstvo 50 Lir.
Ček. rač. Ljubljana
10.650 za naročnino
in 10.349 za inserate.

Podružnica:
Novo mesto.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje italijanskega in tujega
izvora: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

SLOVENEK

Abbonamenti: Mese
18 Lire, Estero, mese
20 Lire, Edizione
domenica, anno 34
Lire, Estero 50 Lire.
C. C. P. Lubiana
10.650 per gli abbonamenti
10.349 per le inserzioni.
Filiale
Novo mesto.

Izjaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku.

Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana.
Redazione, Amministrazione: Kopitarjeva 6, Lubiana.
Telefon 4001-4005.

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana
ed estera: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

Bollettino No 921

Scontri di elementi corazzati in Tunisia

Vivace attività dell'aviazione dell'Asse
19 velivoli nemici abbattuti

Il Quartiere Generale Delle Forze Armate Comunica:

In Cirenaica intenso fuoco di artiglierie su concentramenti di forze avversarie.

Ripetuti scontri di reparti motorizzati nella regione tunisina hanno avuto esito nettamente favorevole alle truppe dell'Asse che respingevano il nemico e guadagnavano terreno facendo alcune decine di prigionieri.

Campi di aviazione, nodi stradali, ammassamenti di automezzi sono stati pure attaccati con visibili risultati da velivoli da combattimento nostri e germanici nel settore Cirenaico in Tunisia.

Nostre formazioni aeree hanno bombardato le attrezzature portuali di Bona e Algeri colpendo e incendiando navi alla fonda; in successivi duelli con la caccia britannica cinque Spitfire venivano abbattuti. Nel corso della giornata dieci altri aerei avversari precipitarono sotto il tiro dei cacciatori italiani e tedeschi, mentre quattro erano distrutti durante incursioni su Gela e Comiso. Tre nostri apparecchi non hanno fatto ritorno dalle operazioni.

Vojno poročilo št. 921

Spopadi motoriziranih oddelkov v Tuniziji

Zivahno delovanje osnega letalstva
19 sovražnih letal sestreljenih

Glavni Stan Italijanskih Oboroženih Sil objavlja:

V Cirenaiki močno topniško delovanje na osredotočene sovražne sile.

Pomovni spopadi oklepnih motoriziranih oddelkov v tunisiki pokrajini so se gladko izšli ugodno za osne sile, ki so odbijale sovražnika, pridobile na ozemlju in zajele nekaj desetnih ujetnikov.

Naša in nemška bojna letala so tudi z vidnimi uspehi napadla letališča, cestna križišča in zbirališča avtomobilskih vozil na bojišču v Cirenaiki in v Tunisu.

Naše letalske skupine so bombardirale pristaniške naprave v Boni in Alžirju ter so zadele in zažgale zasidrane ladje; v naslednjih dvobojih z angleškimi lovci je bilo zbitih pet letal vrste Spitfire. V teku večerajšnjega dneva so nemški in italijanski lovski letalci zbili še 10 drugih nasprotnih letal, dočim so bila štiri nadaljnja sestreljena pri napadih na Gela in Comiso.

Trije naši stroji se niso vrnilo.

Zahrbtni nameni Anglosaksoncev se sproti razkrivajo

Zagonetka v Toulonu je bila razvozlanà z največjo hitrostjo. Iz dneva v dan se vedno bolj razkriva zadrega Angležev in Amerikancev, ki so upali, da se bodo lahko polastili francoskega brodogojstva s pomočjo Darlanovega izdajstva. V Washingtonu so se z Darlanom že dolgo pogajali o vsem tem in to priznavajo sedaj sovražniki sami. Dogovarjali so se o vsem, zlasti pa o najprimernejšem trenutku, kdaj naj bi francosko brodogojstvo prešlo na anglosaksonsko stran. Za enkrat sedaj Darlana še ne bodo odstranili, ker bodo počakali, da se popolnoma uredi položaj francoske zahodne Afrike (Dakar), nakar bodo Darlana odstavili kot limono, ki je bila popolnoma izprešana. Kajti pred

Lepa finsko-italijanska svečanost

Helsinki, 1. dec. AS. V prijateljski svečanosti je poveljnik finske obrambe v Ladoknem jezeru izročil poveljniku italijanskih hitrih čolnov za vsako ladjo zastavo finske mornarice. To dejanje naj po besedah poveljnika finske obrambe pomeni zahvalo finskih oboroženih sil za junaško pomoč, ki jo dajejo pri skupni protiboljševiški borbi junaške posadke italijanskih hitrih čolnov v vodah največjega evropskega jezera, kjer vedno sijajno zmagujejo nad vsako zasedo in čisto tudi proti mnogo močnejšim silam.

Mobilizacija v Španiji

Madrid, 1. decembra AS: Mobilizacija letniška 1941, ki se je začela večer zjutraj, je bila izvedena po vsej Španiji v popolnem redu ter v vzdušju navdušenja ter discipline. Velik del popisancev je iz vrst bivših borcev in povratek v vojsko jim je bil priložnost za rodoljubno navdušenje. Tisk poudarja, da je administrativna in stanovanjska služba brezhibno delovala. Povsod se je pokazal rodoljubni duh, s katerim je prebivalstvo sprejelo nove vojake.

Letalski napad na Moresby

Tokio, 2. dec. AS. Poročila, ki so dospela iz nekega japonskega oporišča, povedo, da so japonske letalske sile predvečernjajši večer pomnožile svoje napade na pristanišče Port Moresby na Novi Gvineji in da so povzročile težko škodo pristaniškimi napravami in drugim vojaškim ciljem. Japonska letala so zadelata tudi vojašnice in skladišča. Vsa japonska letala so se vrnila s svojega poleta.

Ogorčeni boji na vseh bojiščih

Pri Tereku je bil sovražnik vržen nazaj — Med Volgo in Donom so Sovjeti zaradi velikih izgub le šibko napadali — Povsod so imeli velike izgube

Hitlerjev glavni stan, 2. dec. Nemško vrhovno poveljstvo objavlja:

Pri sunku nemških čet severno od Tereka je bil sovražnik vržen nazaj in privedenih je bilo več sto ujetnikov.

Med Volgo in Donom so Sovjeti zaradi hudih izgub večeraj izvzeli samo šibkejše napade. Napadi v velikem donskem kolenu so bili s protinapadi zavrnjeni. Protij močnejšim sovražnikovim skupinam ob srednjem toku Donoga so bili poslani v borbo močni oddelki nemških in italijanskih bojnih letal.

Na srednjem odseku vzhodnega bojišča in na področju Ilmenskega jezera so nadalje v teku ogorčene borbe. Sovjeti so pri teh brezuspešnih napadih doživeli spet visoke krvave izgube in izgubili 25 oklepnih vozil.

Letalske sile so obstrlevala sovražno pehoto in oklepne sile, kakor tudi topniške postojanke in ceste za dovoz. 22 oklepnih voz je bilo v polno zadetih z bombami.

se spominjamo, so bile potopitve jeseni leta 1941 občutno manjše kakor v novembru. To leto pa ne samo, da se je število potopljenih ladij povečalo, marveč je doseglo presenetljivo višino 1.035.000 ton, kar pomeni, da delujejo nemške podmornice na stalno naraščajočem področju. Pri tem je važno še to, da se število nemških podmornic kar naprej množi. Angleška admiraliteta ni zaman priznala, da nemške podmornice odslej nastopajo v večjih skupinah.

Berlin, 2. decembra. AS. Iz vojaškega vira javljajo, da so pri Toropecu našli Stalinov ukaz pod št. 139, v katerem je bilo ukazano, da je treba slehernega ruskega vojaka, ki bi se za več kakor 20 m oddalil iz prvobitne bojne črte, nemudoma ustreliti, in sicer mora to storiti vojak, ki je ubežnemu na bližini. S tem svojim ukazom hoče Stalin brez dvoma zaizbiti vedno bolj naraščajoče dezerterstvo boljševiških vojakov.

Japonski uspehi po enem letu vojne

Potopili so 243 vojnih in 394 prevoznih ladij, 510 pa zajeli

Tokio, 1. dec. AS. Prihodnjega 8. decembra se bo končalo slavno obdobje najboljše vojaških podvigov japonske vojske v enem letu na velikanskih bojiščih vzhodne Azije ter na ozemljih z najrazličnejšim podnebjem.

Številke z izredno jasnostjo dokazujejo veljanske uspehe te ogromne vojne, ki so jo vodili Tennovi vojniki proti špekulaciji in domišljavosti anglosaških bogatašev ter njihovih zaveznikov od Pearl Harbourja preko Hongkonga, do Filipinov, Malajskega polotoka, Singapurja, do velikih otokov med Azijo in Avstralijo in vse do Aleutov, Birme, do številnega Oceanskega otočja in do neposrednega ogražanja avstralske celine. Velikanske številke neizpodbitno pričajo o uspehih, ki so tako prizdeli ter ponižali sovražnika, ker so ga ranili na njegovem najnevarnejšem mestu: v toliko opevani pomorski moči. Mogočen obračun o pomorskih japonskih zmagah je vsebovan v naslednjih pomembnih številkah: v enem letu najsmelejših bojev je sovražnik zgubil 243 vojnih ladij, med katerimi je bilo 11 oklepnih, 13 letalonosilk, 41 križark in 38 rušilcev; vse te ladje so bile potopljene, težko pa je bilo poškodovanih 127 ladij, med katerimi je bilo 11 bojnih ladij, 4 letalonosilke, 20 križark, 19 rušilcev. Poleg tega je bilo potopljenih 394 prevoznih ladij, 510 pa zajetih. S temi uspehi, ki jim ni primere v zgodovini vseh časov, je Japonska skupno s silno pomembnimi ozemeljskimi uspehi trdno položila temelje za ustvaritev in razvoj velike Vzhodne Azije, kakor je določeno v načrtu za novi red na Daljnem vzhodu.

Ljubljana, 2. decembra 1942.

Govor, ki ga je imel danes dopoldne ob enajstih Duce v fašistični in korporativni zbornici, bomo objavili jutri v posebni izdaji našega lista.

Letalstvo je prizadejalo angleškim četam v zapadni Cirenaiki znatne materialne izgube. V Tunisu so nemške in italijanske čete prešle v protinapad in vrgle sovražnika iz več krajev. Privedenih je bilo večje število ujetnikov. Oddelki sovražnih padalcev so bili razkropljeni in uničenih je bilo 9 oklepnih voz. Nemški lovci so sestrelili podnevi brez lastnih izgub 8 angleških lovcov.

Nad morjem okrog Anglije in nad zasedenim zapadnim ozemljem so naši lovci sestrelili 7 letal. Vsa nemška letala so se vrnila.

Berlin, 1. dec. AS. Govoreč o velikanskih uspehih nemškega podmorniškega orožja v novembru poudarja berlinski tisk, da so nemške podmornice potopile v tem mesecu največ ladij v sedanji vojni v kaj neugodnih okoliščinah. Kakor

Darlanom je general de Gaulle, ki mu morajo Anglosaksonci priznati pravice prvorojenstva.

Med tem pa se bitka v Alriki nadaljuje že več tednov in vedno bolj stopa v ospredje bojišče v Tunisu.

Na vzhodnem bojišču pa boljševiki vztrajajo v svoji ofenzivi v kljub silovitim izgubam. Ob Donu in Volgi traja Timošenkova ofenziva že dvajset dni. Sedaj stopa v ospredje nemška protiofenziva v tem odseku. Napad pri Kalininu in Toropecu se je obnovil. Izgube boljševiških tankov so ogromne. Nemško letalstvo je v ogromni premoči, dasi so se pojavile nove skupine boljševiških letal. Stalin se je zagnal z vso silo v boj, ker je menil, da bo tokrat naletel na slabotno točko protiboljševiške fronte. Vsekakor se bo boljševiški diktator ob koncu zavedel, da je bil le slepo orodje v rokah pluto-kratskih zaveznikov.

Sovražniki so že nekaj tednov dajali znake, da so popolnoma izgubili oblast nad samim seboj in so razlagali drzne načrte o »zmagi«. Ti naši sovražniki pa pripravljajo v svojih maščevalnih načrtih nič več in nič manj ko popolno zasuzenje evropskih narodov anglosaksonskim plutokratom. Ta glavni namen anglosaksonske koalicije mora biti vedno vsem pred očmi v vsakem trenutku in ob vsaki priliki.

Razočaranje med Sovjeti

Berlin, 1. decembra AS: Poostreno razočaranje se pojavlja v sovražnih poročilih o dogodkih na vzhodnem bojišču. Zadeva je popolnoma razumljiva. Dnevni teko, teko tudi tedni, ne vidijo pa se senzacionalni uspehi, ki si jih je ruski glavni stan ne le obljubljal, marveč jih smatral že za dosežene v začetku velikanske Timošenkove ofenzive proti nemškim postojankam na srednjem odseku. Moskva ne more povedati nič določnega o fantastičnih številkah prijetih ujetnikov, uničenih tankov, sestreljenih letal, o dnevnih 100 km globokih napredovanjih v kraje, katerih ne vedo označiti. Mogoče bo kak boljševik ali Anglež ali Amerikanec to opravičeval s potrebo vojaške tajnosti, toda prava razlaga je popolnoma drugačna. Na južnem in srednjem odseku vzhodnega bojišča so Nemci in zavezniki že ustalili bojišče, čeprav boljševiški valovi še butajo na zaščitne stene nemških čet med Donom in Volgo ter ob črti Kalinin-Toropec. Delovanje obrambe se kaže v stalno moč-

nejših protinapadih, ki so vedno večji, dočim silovitost sovražnega orkana ponehjuje. Od začetka je bila sovražna ofenziva kompaktna ter množična, danes pa obstoja le v vrstah napadov na posamezne točke, ki ne uspejo in tudi ne morejo uspeti, saj ni prave zveze med različnimi napadi.

Boji se nadaljuje med snegom, ki divja in pokriva grmade sovjetskih trupel ter ogrožaja topov in tankov. Največji obrambni uspehi so se pokazali v zadnjih 24 urah med Donom in Volgo. Večkrat je sovjetska pehota, posebno pa konjenica, ki je imela izredne izgube, napadala nemške ter romunske vrste, pa je bila vržena nazaj preko svojih izhodnih postojank. Tudi v donskem kolenu postaja vojna usoda neugodna za sovražnika. Novejši uspeh dosejeda protiofenzive v preprečitvi nadaljnjih velikih napadov ker so Nemci z doseženimi klinji razkosali ruske sile, ponekod daleč v globino. Kmalu bo nastopil trenutek, ko bodo došednji napadalci morali misliti le na obrambo.

Položaj na vzhodnem bojišču

Berlin, 2. dec. AS. Med dnevniki, ki danes zjutraj poročajo o dogodkih na vzhodnem bojišču, podaja tudi »Völkischer Beobachter, slika o splošnem položaju, ki vlada tamkaj po zadnjih poročilih. Pod tristolpnim naslovom »Trdi boji na vzhodnem bojišču« navaja narodnosocialistični list posamično različna bojišča, kjer so te dni potekali najzagrizenejši boji. Med Volgo in Donom so boljševiki nadaljevali s silovitimi množičnimi napadi na nemške obrambne črte. Po ledu, ki je zavladal prejšnji teden, je zapihal še široko in je zopet povzročil padec termometra. Kakor poroča nemško poveljstvo, je sovražnik napadal najbolj z močnimi tankovskimi silami pod zaščito topovskega ognja. Napadi so bili načrtno odbiti od nemških in zaveznikovih čet, ki so zadale nasprotniku porazne izgube. Od 22. novembra do večerja so nemški protitankovski topovi uničili 75 sovjetskih tankov, med njimi nekatere največje vrste. V velikem donskem kolenu so nemške in romunske čete Sovjetom preprečile množične napade. Nekaj nemških protinapadov je doseglo nameravane uspehe. Jugovzhodno od Toropeca so boljševiki tudi 30. no-

vembra nadaljevali svoje močne napade. Pa tudi obramba je bila močna in izdatna bolj kakor kdaj koli. Tudi pri Elbrusu navzlec ledu in snežnim zametom vojno delovanje ni prenehalo. Nemški planinski oddelki v svojih zavetiščih trdno držo gorske prehode ter preprečujejo sovražniku ofenzivno delovanje. Vzhodno od ceste Majkop-Tuapse so ta teden potekali nadse zagrizeni obrambni boji. Pred nekaj dnevi so boljševiki prešli v napad na odseku nekega planinskega polka, poskušajoč si izsiliti prehod. 26. novembra so po predhodnem topniški mognju napadli na celem bojišču. Nastop branilcev je zadržal glavino nasprotno mase in ji zadal hude krvave izgube. Samo nekaj osamljenih skupin se je moglo približati nemškim postojankam, pa so bili kmalu prepodeni v bojih s hladnim orožjem. Jugovzhodno od Ilmenskega jezera so se ogorčeni obrambni boji tudi 30. novembra nadaljevali. Sovjetska pehota, ki jo je podpirala močna tankovska skupina, je napadla nemške obrambne črte, ne da bi dosegla kak uspeh. Boljševiki so poleg mnogoterih mrtvih pustili na bojišču 26 tankov.

Pred tremi leti so Sovjeti napadli Finsko

Helsinki, 2. dec. AS. Vse finsko časopisje se je spominilo tretje obletnice sovjetskega napada na Finsko in je zatrdilo, da je sedanja vojna logična posledica in nadaljevanje napada, ki ga je leta 1939 sprožila Moskva, pa se je pozneje zaključila s pravičnim mirom. Finska, pišejo listi, se bojuje v svesti si odgovornosti, ki jo ima do vse zahodne omike, zraven pa se zaveda tudi vse boljševiške nevarnosti, ki bo izginila, čim bo sovjetska vojaška moč končno uničena. Nespametno je zatorej govoriti o kakšnem nesmiselnem in prežgodnjem miru, dokler Evropa ne bo zavarovana pred temi strašnimi grožnjami. Listi oglasno ugotavljajo, da se finski prispevek v skupni križarski vojni proti boljševizmu razvidi iz žrtve, ki jih je sovjetska vojska in sovjetske orožje utrpelo v najhujših bojih na največnjem koncu bojišča, kar ima nedvomno svoje posledice in vpliv na potek

celotne vojne. Finska, nadaljujejo listi, lahko ugotavlja, da je ostala vedno ista pred kruto stvarnostjo v nasprotju z lagodnim zvitorpeštvom drugih narodov. Vojna leta 1939 je bila za Finsko izraz zvestobe njenih idealov. Sedanja vojna, ki je nadaljevanje prejšnje, ne more prinesiti drugega kakor zmagovit izid, kajti Bog ne bo dopustil, da bi pravica klonila pred zlom in krivico.

Buenos Aires, 2. dec. AS. Po uradnih podatkih je bilo v Združenih državah od decembra 1941 do danes med delavstvom vojne industrije zaradi nesreč 44.500 mrtvih in okoli milijon ranjenih.

Pogovori s slovenskim ljudstvom: Reorganizacija

Casnikar g. Alessandro Nicotera je imel snóti po radiu Ljubljana naslednje predavanje:

Komunisti si sedaj v svojih skrivajših sami sebi delajo hude očitke. Izredno priznavajo, da so se zmotili. Z dobro znanim sadizmom si nalagajo vrečo pogrešk. Med njihovimi največjimi izpovedmi je tudi ta, da niso dobro postopali s prebivalstvom.

Da so kralj žene, otroke in duhovnike, da so barbarsko mučili na tisoče nedolžnih, da so iznašli najkrutejša preganjanja, da so izropali in uničili vse, da so skušali s silo vsiliti svoja načela, pomeni zanje kratkomočno to, da so zagrešili male napake. Če so kmetom izropali vse, kar so imeli, tedaj se to v komunističnem izrazoslovju naziva »zaplemba, ki se ni razvijala pravilno«. Če so bile cele družine podavljene v spanju, če so bile mladenke zakopane žive, če so bila uboga trupla oskrunjena, tedaj prihajajo te podtalne propalice na dan z izjavo, da se je vse to zgodilo po pomoti. To pravijo danes.

Pozneje bomo odkrili vir tega poznega preobražanja. Trenutno moramo podčrtati, da se vsi Nadaljevanje na 2. strani.

(Nadaljevanje s 1. strani)

rojeni zločinci na isti način izgovarjajo in na tak način opravičujejo svoje zločine. Še prej pa je treba podčrtati, da te tolpe, v katerih so bili roparji, niso mogle nastopati drugače, kakor pa so. Tudi v bodoče njihovi nagoni ne bodo mogli roditi bolj-ših sadov.

Komunisti bodo tudi v bodoče živeli od zločinov in ropanja, ker ne morejo delati drugače. Vsak posameznik čuti v sebi to potrebo in tak je ves način njihovega delovanja.

Zakaj sedaj komunisti naglašajo za napako tisto, kar je bilo včeraj in bo jutri njihov program?

Takoj bomo to razložili. Sedaj smo v četrtem dejanju komunistične pantomine. V prvem dejanju so se oklicevali za zastopnike naroda in mnogi so temu slepo verovali. Nato so si sneli masko in so pokazali svoje pravo lice šakalov. Tedaj se je ljudstvo postavilo proti njim. Začelo se je tretje dejanje: v obupu so komunisti razglasili opomin, da bodo vsakega, kdor ni z njimi, smatrali za sovražnika in sledili so novi umori in nova nasilja. Ko so ugotovili, da so poraženi, da jih pade in da jih prebivalstvo sovraži in da so prisiljeni v nemogoče življenje, so sklenili predstaviti se v ovčjih kožuhih, da bi si zopet pridobili zaupanje prebivalstva.

Dejansko smo prejeli poročila, da boljševiki spreminjajo svojo taktiko. Sedaj bi radi — kakor so to delali v začetku — prikriji tisto, kar je resnično njihov namen in tisto, kar hočejo doseči.

Ce bi bili bolj potrpežljivi, to je, če bi mimo svoje nesrečne narave prikrijali svojo željo po krvi, tedaj bi verjetno igra skrivanja v ovčjih kožuhih trajala dalj časa. Toda Stalin je odločno zahteval takojšnjo ustanovitev slovenske sovjetske republike in brez kazni ni moglo kršiti ukazov tistega, ki plačuje. V naglici pa se jim je vse porušilo. Sedaj je treba začeti znova. Tako smo v dobi reorganizacije, znova si je treba nadeti ovčje kožuhe.

Potruditi se je treba, da bo prebivalstvo opostilo ogromne zločine in ropanja. Izbrisati je treba vsa zalaganja za nedolžnimi žrtvami in odstraniti splošno bedo.

To pa ni lahka naloga za boljševike. Po komunističnem pojmovanju pa je ljudstvo, zlasti pa revno ljudstvo, samo preprosto orodje, ki se da z malo vztrajnosti in z neko gotovo taktiko lahko manevrirati.

Treba bo obnoviti pokus. Nekaj časa bo treba biti razumen. Nič več umorov, nič več ropanja. Komunisti še niso prišli tako daleč, da bi med prebivalstvo delili živila in blagoslovljeno vodo. Najbrž jim tega nimam samim primanjkuje, če pa bi mogli to storiti, bi storili.

Cilj vsega tega je, da bi si pridobili vsaj nekaj tako izgubljenega zaupanja. Sedaj pa se je zgodilo, da se jim prebivalstvo postavlja nasproti kar s puškami in to prebivalstvo je odločno, da ne bo dovolilo, da bi se z njimi tisto, kar so doživeli, ponovilo.

Kmetje gledajo odslej v boljševizmu pravo kazno božjo in se hočejo pred njo zavarovati z lastnimi rokami. Komunisti to vedo. Prišlo pa so nove vsote denarja in nova navodila in zato je treba iznesti nekaj novega. Na primer: vedno smo imeli najboljšo voljo in najpoštenije namene in vsega so krivi sami nesporazumi. Prebivalstvo je bilo tisto, ki ni razumelo.

Pred enim letom so krenili v revolucijo v imenu naroda, ki da je po njihovih izjavah bil ves na njihovi strani in jim sledil. Sedaj pa morajo ponižno priznati, da so bolj ko kdaj prej osamljeni in nerazumljeni...

Hoteli bi, da naj se grozote enega leta pozabijo, toda to ni mogoče, ker je ravno po njih in po tolikih nasiljih ljudstvo prav dobro za vedno spoznalo, kaj je boljševizem. Nauk je bil izrpen.

Korak nazaj ni mogoč. Mimo so časi, ko so nekateri verjeli, da rdeča vojska prodira naprej na vsej fronti in da je že na nemškem ozemlju in da je partizanska vojska porazila italijansko vojsko. Kmetje so dovolj brihtni, da ne verjamejo dvakrat isti laži.

Tudi romantika (beg v gozd kakor na prijeten izlet, na katerega so se podali vsega preobjudeni mladici) se je razblinila. Mladina je najbolj zagrjenjena.

Kdo je torej še s komunisti? In kakšna druga nada jih more prevevati mimo te, da bi opravljali strašne zločine proti takozvanim izdajalcem, to je proti veliki večini slovenskega naroda, ki se noče dati pribiti na križ od komunistov?

Kakšen sad naj prinese komunistična reorganizacija, če ne nove umore, nova nasilja in nova ropanja na škodo prebivalstva.

To prebivalstvo predobro ve, ker je to na svoje stroške — in s kakšnimi stroški — žutilo na svoji koži, koliko se pridobi in izgubi, če potegnemo z boljševiki in koliko se pridobi in izgubi, če potegnemo z italijanskimi četami. To prebivalstvo prav dobro ve, da ne bi več ostalo ničesar, če bi bilo v pokrajini potrebno še eno čiščenje. Prebivalstvo ve, da je treba izkoreniniti komunizem, če hoče rešiti sebe in svoje imetje. Sleherna negotovost bi kakor v preteklosti pokrajino veljala najhujših vojaških sankcij.

Resniško je prišla ura, da se vsakdo izjavi za prijatelja ali sovražnika komunistov. In ko se je prebivalstvo že odkrito izjavilo za sovražnika, tedaj je lahko razumeti, da bo s podporo našim vojakom in našim organom policije nastopil črn konec boljševizma v Sloveniji.

Športne naloge segajo tudi v družinsko življenje

Osnovno težnjo športnega gibanja bi lahko izrazili takole: ne gre za tekmovanja in rekorde, temveč za obogatitev vsakdanjega življenjskega sloga z veseljem in zdravim udejstvomanjem. Več življenja pod vedrim nebom in več veselja pri igrah ali pri delu v naravi, to sta temeljni gesli športne propagande. V vseh časih so bili ljudje željni razvedrila in sprostitve. Iskali so ga v družbi, pri kozarcu vina, pri kartah ali drugih družabnih igrah, na plesnih prireditvah in podobno. Športno gibanje pa je opozorilo človeško družbo na novo udejstvomaje, ki je tudi zabavno, ki pa ne zapravlja življenjskih sil, pač pa jih krepi in poživlja.

Prva, ki se je navdušila za nov način uporabe prostega časa, je bila mladina. Le-ta se je najlaže ločila od starega načina družabnega življenja in je začela s sankanjem, drsanjem, smučanjem, izletništvom, pa s športnimi igrami in tekami.

V začetku so bili športniki pri nas redke izjeme, pozneje so se združili v posebna društva (klube), po prvi svetovni vojni pa je nastopila velika doba športnega organiziranja. Za vsako vrsto telovadbe in športa so ustanovili posebno

Spomini na pokojnega A. Paulina

Pred nekaj tedni smo se spomnili našega najodličnejšega botanika in prirodoslovnega znanstvenika prof. Alfonza Paulina ob njegovi 90-letnici, profesorja, ki je učil mnoge generacije in številne vrste slovenskih dijakov prirodoslovje, v prvi vrsti botaniko v dobi, ko je bil pouk za prirodoslovje v nižjih razredih gimnazije slovenski, v višjih pa nemški in ko je bilo pred 45 leti slovensko Tuškovo Rastlinstvo zelo redko ter so se morali dijaki brez knjige učiti rastlinstva.

Bilo je nekega vročega avgusta pred 41 leti. Na počitnicah. Doma sem letal po gozdovih. Kar mi oče, ko sem prišel v kovačijo, pravi: »Kod hodiš? Hitro k Pečetu! Tam te čaka profesor iz Ljubljane.«

Bil je profesor Alfonz Paulin, ki se je malo poprej pripravil v Stari trg pri Ložu s staro poštno kočijo, ki je še takrat vozila pošto in potnike z Rakeka. Ustavil se je bil in povprašal po kakem dijaku, ki naj bi ga spremljal na visoki Nevoso. Ko me je zagledal, me je takoj spoznal za svojega učenca. »Po kosilu se pripravite,« mi je naročil, »da odrineva na Snežnik! Ob vročem dopoldnevu sva jo mahnila skozi Pudo. Vse je pokojnega profesorja zanimalo. Vas Pudo je res edinstvena vas s takim imenom v Sloveniji. Ko sem mu omenil, da je v cerkvi vaški patron sv. Jakob, je pripomnil, da se mu zdi čudno, da Slovenci tako radi zidamo božje hrame na čast sv. Jakoba ob vodah, tako imamo Sv. Jakob ob Savi. V snežniški graščini sva dobila ključ za lovsko kočjo, ki je stala pol ure hoda pod vrhom Nevosa. Pot je drugače slozna, toda profesorja je vse zanimalo. Moral sem ga peljati skozi bukove gozdove, kjer so kuhali oglje nekateri ogljarji Pivčani in Tolminci. Ustavila sva se pri starem Pičulinu, ki ga je pok. profesor lepo spraševal o vseh ogljarskih izrazih. Tudi pri njem sva prenočila. Skuhal nama je stari in trdni Pičulin dobro polento.

Nekoliko pod vrhom zavije z glavne in lepe ceste pot v stran in vodi na vrh ozka, hitro se dvigajoča steza. Ne vem, kaj me je bilo zmotilo, da nisem pazil na vsa znamenja in na vse porokbe. Smolo sem imel, da sem g. profesorja zapeljal v stran med nizko grmičevje, med nizke borovje. Potil sem čuden pot. Vse me je spreletavalo in čakal sem, da me g. profesor pošče- no okrega. Ko sem mu omenil, da sva zašla, me je potepjal po ramji in dejal prijazno: »Ne boj se! Za mene je vse zanimivo.« In začel je iskati zanimivosti snežniške flore, ki jih človek ni poznal. Počasi sva se dvignila na vrh. V neki kotanjki sva obstala. Gospod profesor se je ustavil pred lepim grmom krvavordečega rododendrona. Kratko je pripomnil: »Tako rdečega nisem videl niti na planinah! Res je še pozna leta tam rasel najlepši rododendron, rdeč kot človeška kri. Poiskala sva še planike. Z vrha sva imela krasen razvedrila tja daleč na Kvarner in proti Veneziji. Prenočila sva v udobni lovski koči. Drugi dan sva nadaljevala botaniziranje po tamošnjih pragozdih, kjer so ležala na tleh od viharjev podrti bukova debla, kjer so trohneli tam do 1 m v premeru debeli smrekovi orjaki.

In mnogo prirodnih zanimivosti mi je pok. profesor odkril na tej poti. Ponavljal je, da so notranjski gozdovi najlepši gozdovi, da veje v njih čudovit zračni balzam, ki ga človek tako ne občuti po alpskih gozdovih. In prav na tej poti mi je pok. profesor vcepil globoko ljubezen do naših gozdov. Kakšen nebeskoveljasten je pogled n. pr. na javorčke gozdove s Cerknjskega jezera v majniku? Tam se razliva ju- čudovite modrozeleno barve. Čudoviti so gozdovi okoli Sv. Vida in dalje naprej proti Ložu in Ca- bru.

Boji odličnemu botaniku ohranjen med našimi globokimi spomini!

Janč D.

organizacijo. Kakor v inozemstvu, tako smo tudi mi dobili vrsto športnih zvez, ki so začele poleg že obstoječih starejših zdruzb za planinstvo in telovadbo — propagirati telesne vaje, združene z razvedrilom pod vedrim nebom.

Športnim organizacijam doma in po svetu moramo priznati, da so storile zelo veliko dobrega za razmah in napredek pojedinih športov. Zlasti velja to za gorništvu in vodni šport, ki sta postala pri nas navada širših slojev naroda.

Zanimivo pa je ugotoviti, da smo pri organiziranem športu pozabili na one, katerim je zdravje razvedrilo najpotrebnejše. To so otroci, ki do- raščajo, ki se razvijajo in katerim pomenita do- ber zrak in pametno dozirana telesna vzgoja ne- kaj, česar ne smejo pogrešati. Med nami še ni zmagalo načelo, da imajo vprav otroci največ pravice do športnega udejstvomaja. Ta ugotovitev je v resnici presenetljiva. Takoj pa najdemo razlago športa; pri tem pojmovanju pa ne gre toliko za ljubezen do narave, tudi ne za telesno vzgojo, kaj šele za udejstvomaje otrok... pač pa za rezul- tate, številke, rekorde in rekorde.

V športnih društvih so se urili večinoma taki, ki so nadarjeni s tekmovalskimi lastnostmi. V prvih vrstah smo videli tudi brezskrbne samec in može, ki so se laže odtrgali od družinskega življenja. Lahko bi rekli, da so imele družine, prav posebno še matere in otroci, od takega športnega življenja le malo koristi. Če pa postavimo na- čelo, da šport ni zadeva nadarjenec in izbrancev, temveč zadeva širših plasti naroda, tedaj moramo opozoriti na važnost športnega udejstvomaja v družinah. S tem ne bomo oslabili organiziranja športa, pač pa mu bomo ustvarili boljše pogoje za uspeh.

Mlajši družinski glavari, ki so bili vajeni na to, da so hodili s svojimi prijatelji na igrišča, na zlete ali k obrežjem voda, bodo morali sprevediti, da so njihove žene in otroci prav tako in še bolj potrebni zdravega razvedrila. Stori bomo prav, če bodo več časa posvetili športni vzgoji (drsanje, sankanje, delo, sprehod, domača telovadba itd.) lastnih otrok in družinskemu športu sploh. Mi- mogrede povedano še tole: šport naj ne bo raz- diralec povezanega družinskega življenja, temveč udejstvomaje, ki združuje in veže družinske člane med seboj k skupnemu razvedrilu.

Ko se približujejo prazniki otroškega obdara- vanja, mislimo še sedaj na to, da bomo otroškemu zdravju zelo ustregli, če jim bomo omogočili vsaj nekaj veselih ur na snegu ali ledu.

Glede iger velja, da gre prvenstvo sanem ali drsalcam in sploh tisti izbiri, ki nudi otrokom priložnost za zimsko veselje v naravi.

Iz Hrvaške

Desetletnica obstoja »Hrvaške Straže«. Dne 1. januarja 1943 bo hrvaški katoliški tednik »Hrvaška Straža« praznoval desetletnico svojega obstoja. Uredništvo tednika pripravlja za ta jubilej slavnostno številko z izbranimi prispevki. Tega dne bo izšla »Hrvaška Straža« tudi v povečanem obsegu in v povečani nakladi. Listu bo priložen tudi stenski koledar.

Imenovanje načelnika v hrvaškem zunanjem ministrstvu. Poglavnik NDH je podpisal odredbo, s katero je dr. Vili Bačić imenovan za izrednega poslanika pri zunanjem ministrstvu ter istočasno postavljen za načelnika tega ministrstva.

Podpore Hrvaškega državnega Sabora. Predsedništvo Hrvaškega Sabora je pred kratkim odob- rilo podpore po 50.000 kun Dijaški menzi Hrvat- skega državnega vseučilišča, Rdečemu križu, pod- porni akciji »Pomoč« in raznim potrebnim družin- am iz južnih krajev NHD.

Zveza denarnih in zavarovalnih zavodov NDH je med svojimi članicami zbrala 1.118.500 kun ter jih poslala Hrvaškemu Rdečemu križu.

Maloletnikom prepovedano obiskovanje gos- tilen. Izpostava okrožne policijske oblasti v Sisku je izdala odredbo, po kateri je maloletnikom do 18. leta brez staršev ali njihovih namestnikov pre- povedan vstop v gostilne in ostale točilnice alko- holičnih pijač.

Psi za potrebe vojske. V Zagrebu je objavlje- na zakonska odredba, po kateri lahko hrvaški do- mobranski minister odredi popis in pregled peov zaradi odkupa za potrebe hrvaške vojske. Psa, za katerega bo komisija ugotovila, da bi lahko ko- ristil v službi oborožene sile, bo lastnik moral pro- dati vojaški oblasti.

»Voznik Henča« na zagrebškem odru. Osem- desetletnico rojstva nemškega pesnika, pisatelja in dramatika Gerharda Hauptmanna bo proslavilo tudi hrvaško državno gledališče z uprizoritvijo njegovega »Voznika Henča«.

Nemška knjižnica v Varaždinu. Varaždinu »Hrvaško-nemško društvo« je sklenilo ustanoviti nemško knjižnico.

Regulacijska dela na Dravi. Za letošnja regu- lacijska dela na Dravi je hrvaška državna uprava izdala 10 milijonov kun. Z izvršenimi deli je eedaj več vasi zavarovanih pred poplavlami. Razen tega so pa kmetje dobili na razpolago tudi precej nove rodovitne zemlje.

Vojaška godba v Zemunu. Za ostalimi več- jimi mesti NDH je sedaj dobil vojaško godbo tudi Zemun, ki ima svoje prostore v poslojpu prejšnje kmetijsko-gozdarske fakultete.

Z Gorenjskega

Tragična smrt. Konec novembra se je v Tacnu tragično ponesrečila Marija Tuma. Na večer je od- šla z doma in se ni več vrnila. Čez dan je tožila, da ji je elabo. Svoji so jo začeli iskati in jo konč- no našli mrtvo v domačem studentcu. Vee kaže, da jo je na poti prišla slabost in da je padla v stu- denc, kjer je utonila.

Smrtna kosa. Na Koprivniku je umrl 9 letni šol- ar Stefan Dijak, v Starih Fužinah pa 4 letna Ber- narda Urbanc. — V Podgorici v Kranjskem okraju so umrli Mihael Pengal, Marija Kovač in Frančiška Grad. — V Medvodah so umrli tovarniški delavec Sarman Franc, ki zapuša ženo in dva otročička, Babnik Ivana iz Ladije, ki zapuša petero otrok in Kosenina Jožeta iz Preske. V Zireh so umrli v no- vemboru Lovrenc Jereb iz Račeve, Karl Poher, Ivan Košir, Boris Arher, Frančiška Bogataj in Roman Oblak.

Prometna nesreča na medvodskem klancu. Na medvodskem klancu je zavozil 25. novembra ob 5 zvečer mali poštni avto v voznika, ki je vozil v isti smeri. Tako voz kakor avto, sta se znatno po- škodovala, nevarno ranjen pa je bil šofer. Prepe- ljali so ga v bolnišnico na Golnik.

Novi občinski uradni prostori v Šmartnem pod Smarno goro. Občinski urad v Šmartnem p. Smar- no goro se je preselil iz dosedanjih najetih pro- storov v občinsko hišo, kjer so pisarne primerno urejene.

V Vodich so se poročili zadnji teden v no- vemburu Franc Podgoršek z Ivano Rosulnik in Fran Rosulnik z Juliano Jereb. Oba para sta iz Sela. — Tretji par pa sta bila Franc Gubanc in Ivana Zu- mer iz Polja.

Pri Sveti Ani pod Ljubeljem je pred nedavnim prejelo 100 prebivakev članske izkaznice koroške domovinske zveze. Tudi potujoči kino se je konec novembra ustavil pri Sveti Ani. Pod vodstvom so- proge krajevnega skupinskega voditelja pa so žene v jeseni nakuhale nad 100 kg marmelade, ki je bila poslana vojakom v bolnišnici v Celvcu.

»Slovenčev koledar« bo za mesto in za deželo!

S Spodnjega Štajerskega

Gozdni požar pri Prevaljah. Konec novembra so povzročile iskre iz lokomotive, da je v bližini Prevalj začel goreti gozd. Praljski gasilci so odšli hitro na mesto požara, preiskočiti pa jim je moralo na pomoč tudi prebivalstvo. Končno so po večurnem napornem gašenju omejili požar, ki bi se sicer lahko razpasel tako, da bi nastal nad vse nevaren gozdni požar.

Državni vodja nemške mladine Artur Axmann je konec novembra obiskal Spodnje Štajersko. Pov- sod mu je mladina priredila prirske sprejeme, zlasti v Mariboru in v Radgoni, kamor je prispel po Apaški dolini. Nadalje je obiskal državni vodja tudi grad Vurberk, kjer je šola štajerske domo- vinske zveze in kjer se učil mladina nalog bodo- čega dela, katerega najvažnejša stran obsega so- delovanje pri vključitvi prebivalstva v staro domo- vino. Iz Vurberka je krenil mladinski vodja še v Pluj, kjer mu je bil prirejen nad vse prisrčen sprejem.

Predavanje za ljudsko prosveto v Celju. Za mesec december bodo v okviru ljudske prosvete prirejena v Celju zanimiva predavanja, n. pr.: predavanje o Španiji, ki ga bo spremljal barvni film. Posebno predavanje bo posvečeno razlikam med narodnim socializmom in boljševizmom. Dve predavanja pa bosta posvečeni doživljanju nem- škega vojaka na ruskem bojišču. Predaval bo pod- častnik, ki bo pripovedoval svoja doživlja.

V mariborski bolnišnici so umrli: 65 letna Ma- rija Kampič, žena železniškega uslužbenca iz Ma- riora in 16 letni žagarjev sin Franc Romec iz Jerovec pri Selnici ob Dravi. V Mariboru je umrl 69 letni upokojenec državnih železnice F. Dobnikar, dalje upokojeni poštni uradnik Anton Ster- bak, star 67 let; upokojeni strojevodja Henrik Huber, Marija Tomišek in Peter Ulaga.

Gospodinjstva šola v Svečini. Znana gospodinj- ska šola v Svečini nad Mariborom z uspehom de- luje. Pouk trajaja 10 mesecev in obsega kuhanje, pospravljanje, šivanje, pranje, likanje, delo na vrtu, rejo perutnine in meklarstvo. Poleg teore- tičnega nudi šola gojenkam tudi praktični pouk. Letos se šola v njej 45 deklet.

Iz Srbije

Nova steklarna v Srbiji. To leto je steklar- ska industrija v Srbiji doživela nov razmah. Po- leg že obstoječe steklarne v Paračinu, so zgra- dili novo steklarno industrijsko podjetje v Arandjelovcu, ki bo pričelo v najkrajšem času obratovati. Tovarna je že pod streho in so v njej postavljene že tudi vse strojne naprave. Steklarna v Arandjelovcu bo predvsem izdelova- tilske steklenice za razpošiljanje bukovičke sla- tine, ki je v Srbiji zelo priljubljena. Poleg se- danje nove tovarne bodo v Arandjelovcu v kratkem postavili še nov tovarniški objekt, ki bo prav tako izdeloval razne steklene posode. Z razširitvijo obstoječe steklarske industrije, bo Srbija v celoti lahko pokrila vse svoje potrebe v steklarstvu ter bo to blago lahko še izvažala.

CESARICA S TRPEČIM SRCEM

13

Cesarica
Elizabetha
v letu 1872
(stara 34 let)

Med to narodno krizo je Elizabeta zopet prihitela na Dunaj, kakor je to storila po porazu pri Solferinu leta 1859. Bila je pono- snna v svojem pogumu in neuklonljiva. Skrajna nevarnost je v njej vzbudila vse skrite sile. Cesarju je vrnila pogum in potolažila zbegane ministre. Hitela je od bolnišnice do bolnišnice in na vse načine lajšala splošno bedo.

Komaj je bila vojna končana, pa so se začele notranje težave. Madžarsko, Češko, Moravsko, Hrvaško in Slavonijo je zajelo ve- liko revolucionarno gibanje. V središču monarhije, na Dunaju, so je nemir vsak dan večal. Tisk je zahteval odločne spremembe. Franca Jožeta niso več spoštovali. Dolžili so ga, da je kriv vseh nesreč in ko se je vozil po ulicah, so ga izvižgali. Celo na ograjo dvorne palače so nabili uporniške letake, na letakih pa so širili smečne govore o bivšem cesarju Ferdinandu I., ki je živel svoje poslednje ure v Pragi. Letaki so pisali: »Zakaj so me prislili k odstopu v letu 1848? Če ni šlo za drugo, ko za izgubo bitk in pokrajin, bi bil jaz to lahko storil prav tako dobro, kakor moj nečak...« Dedovina Habsburžanov se je v temeljih majala.

Najbolj vznemirljiv pa je bil položaj na Madžarskem. Madžarsko ljudstvo ni več hotelo živeti v okviru Avstrije. S silnim zagonom je začelo zahtevati svojo neodvisnost. Prišel je čas obnove starega kra- ljevstva krone sv. Štefana. Nobena vez ne sme več Madžarske vklju- čevati v Avstrijo.

Da bi preprečil neizogiben razdor, je cesar hitro poslal cesarico v Pešto, kjer je bilo nacionalistično gibanje na višku. V Pešti so jo sprejeli zelo naklonjeno, kajti na srečo je pripeljala s seboj svoja otoka Gizelo in Rudolfa, da bi Madžarom na ta način do- kazala, da jim daje v roke najdražje, kar ima. Ta uporniški narod, ki je v Habsburžanih videl samo svoje sovražnike, je Elizabeto ne- nadoma vzljubil kot prijateljico in pokroviteljico.

Ni se ustrašila in se je začela osebno pogajati z glavnimi vodi- telji upora, z velikima revolucionarjema iz leta 1848, grofom Ju- lijem Androssyjem in odvetnikom Francem Deakom.

Ze nekaj let sta bila ta dva madžarska rodoljuba skromnejša in stvarnejša v politiki. Izkušnje so ju izučile in odrekla sta po- korščino staremu, strahotnemu voditelju Košutu, ki je živel v iz- gnanstvu v Firencah. Košut je namreč še vztrajal pri svoji ne- popustljivosti, ki je prehajala v demagogijo.

Ni mogoče dvomiti, da sta Elizabeta in Julij Androssy po prvem razgovoru čutila, da se razumeta še iz nekih globljih nagibov.

V juliju 1866 je bila vladarica 38 let stara in je bila v naj- lepšem razmahu svoje čiste in vitke lepote. Androssy nikakor ni bil zapeljen po svoji lepoti in tudi ni bil izrazil madžarski plemič. Star je bil 42 let. Bil je visoke postave, finih potez, zarečih, glo- bokih oči, temnolas, s kratko in svileno brado, resen in plemenit. Izbrano se je oblačil v starinska oblačila madžarskih plemičev. Bil je zgled dobre vzgoje, junaštva in odločnosti. V letu 1848 ga je avstrijsko vojno sodiče v odsotnosti obsodilo na smrt in rabel je obesil na bližnje drevo nagačeno lutko, ki je bila njemu podobna. Nato je bival 11 let v izgnanstvu v Londonu, pomilostitev pa mu je odprla vrata za vrnitev v domovino. V vseh ozirih je bil pravi junak za roman.

Ob obletnici smrti Franca Emmerja

V petek 4. decembra je preteklo eno leto, odkar je v Šiški na Sv. Jerneja cesti ob pol treh popoldne bil od komunistov ubit inž. Franc Emer. Padel je kot prvi izrazil protikomunističen borec. Padel je v času, ko se je osvobodilna fronta bahala, češ da obvlada slovensko javno mnenje. Toda teroriziranje javnega mnenja niti malo ni moglo ustrahovati pogumne in idealnega mladega inženirja, ki je začel uspešno zbirati okrog sebe enako misleče ljudi ter jih navduševati za borbo proti največjemu slovenskemu in mednarodnemu sovražniku, proti komunistom. Pri svojem delu je bil odkritosrčen in pošten, in je morda prav ta odkritosrčnost deloma tudi povzročila, da so ga komunisti zvalili v zasedo v Šiško ter ga tam ubili.

Franca Emer je doma iz ugledne Emerjeve družine v Kranju. Študiral je gimnazij v Kranju, univerzo pa na Češkem in v Ljubljani. Izbral si je rudarstvo kot svoj poklic in se mu posvetil z vsem svojim mladostnim idealizmom. Bil je zelo nadarjen in dasi še zelo mlad, je že končal študij svoje stroke in položil inženirske izpite. Po razsulu Jugoslavije se je hotel popoznati posvetiti poklicnemu delu. Takrat pa je začela s svojo pogubno akcijo neka osvobodilna fronta. Pokojni Emer je bil prvi, ki je v javnosti razkrinjal njen komunistični značaj, če takrat, ko mnogi o njenem imenu še slišali niso. On je že od prvega začetka vedel, da so v vodstvu te organizacije, ki se je izdajala za narodno osvobodilni pokret, voditelji slovenskega komunizma, Kidrič, Baebler, Kardelj, Leskovec, Aleš Stanovnik in drugi. Sprevidel je to in ni mogel mirovati, zlasti ko je videl, da se mnogi Slovenci te velike nevarnosti ne zavedajo ali pa jo omalovažujejo, čeprav bi njihov položaj zahteval vse kaj drugega. Zato je začel zbirati okrog sebe mlade fante, ki so bili prežeti enakih idealov protikomunistične borbe, ter jih pripravljati na obračun z zločinskim komunizmom. Njegova akcija, čeprav omejena na manjše število ljudi, je bila zelo učinkovita. Imela je po eni strani cilj, da zbira protikomunistične vrste, jih s propagando utrjuje v protikomunistični miselnosti, po drugi strani pa, da razdira skupnost, ki so jo takrat komunisti ustvarjali okrog svoje stranke pod krinko osvobodilne fronte. Zlasti učinkovito je vršil svojo drugo nalogo. Imel je dobre zveze med vodilnejšimi plastmi osvobodilne fronte ter je kmalu posegel s svojim delovanjem prav v vodstvo te organizacije in na ta način razdiral zločesto skupnost, ki se je ustvarjala pod vodstvom komunistov.

Njegovo neutrudno delovanje je povzročilo, da so razne struje in skupine odpadle od komunistične osvobodilne fronte ter prišle zopet k pameti. To svojo aktivnost je Emer razvijal v času, ko je bilo javno mnenje še zelo terorizirano od komunistov. Zato nič čudnega, če ga mnogi, tudi dobro misleči ljudje, niso pravilno razumeli ter so njegovo delovanje smatrali nekateri za zaletelost, drugi kot škodljivo, tretji, najboljši zaslepljeni, pa celo kot narodno izdajstvo. Toda on je predvideval krvave dogodke, ki so se potem začeli odigravati že nekaj mesecev po njegovi smrti, ter od začetelega dela ni odstopil. Zbral je okrog sebe ljudi, ki so bili pripravljeni v danem trenutku zgrabit za orožje proti komunistom. Naravno je, da so o njegovem delovanju bili kaj kmalu informirani tudi komunisti, saj je razdiral njihove naklepe prav v njih lastnem središču, ter ga začeli strastno zalezovati. Emer se je njihovem zalezovanju znal spretno izogniti in je svojo aktivnost še podvojil. Zlasti se je pokazal mojnista v razbijanju raznih skupin, ki so zaslepljeno silile pod klohub komunizma. Emer je bil tudi tisti, ki je prvi zvedel za imena resničnih voditeljev osvobodilne fronte in jih razkrinjal pred Slovenci. Vse to mu je nakopalo med komunisti silno sovraštvo. Sklenili so, da ga morajo ubiti za vsako ceno. Po nekaterih brezuspešnih poskusih se jim je s pomočjo denarja posrežilo, da so razpredli okrog njega vohunsko mrežo. Dne 4. decembra, v četrtek, ga je klical nek neznan prijatelj na razgovor, ki naj bi bil na cesti Sv. Jerneja v Šiški. Tam je bil potem mladi inženir ubit. Skoraj gotovo je, da je moral sporečilo za razgovor dobiti od kake zelo znane osebe,

kajti drugače ne bi bil šel, saj je bil zaradi komunističnega zalezovanja zelo nezaupljiv in previden. V njegovo bližino se je morala prikristi oseba, ki je potem zlorabila njegovo zaupanje in ga zvalila v komunistično past. Kdo je tista oseba ali osebe, to bo brez dvoma ugotovila bodočnost.

Po značaju je bil pokojni Emer odkritosrčen in logično dosleden. Delal je nesebično, iz čista idealizma; ni mu šlo za denar, ne za kako častno mesto. Delal je iz čista dolžnosti. Zlasti pa ga je odlikovala neustrašenost, s katero se je lotil najtežjih in najnevarnejših nalog. Vedel je z gotovostjo, da bo prej ali slej postal žrtev kakšnega atentata, a to ga ni malo vznemirjalo, da ne bi svoje delovanje razvijal še naprej.

Komunisti so verjetno pričakovali, da bodo z njegovo smrtjo zatrti gibanje, ki ga je sprožil Emer. Toda njegove ideje so si pridobile že mnogo številnih in poštvalnih pristašev, ki so, sledeč zgledom pokojnika, vztrajali še naprej v borbi proti komunizmu ter čakali na trenutek, kdaj bodo to borbo v dejanju mogli začeti.

Meseca junija so se njegovi fantje kot prvi spopadli na Dolenjskem pri Sv. Joštu ob Novem mestu in prvi dvignili zastavo protikomunistične borbe, ki je nato sprožila plaz ljudskega obračuna.

Lepote in koristi dobro urejenega kmečkega vrta

V zadnji številki »Oračac«, glasilu Združenja kmetovalcev, piše Hribar Čita o kmečkem vrtu, njegovih lepotah in koristih. Po mestih vrtove skrbno in vzorno gojimo. Rečnica pa je, da se vrtovom po deželi obrača le pre malo pažnje. In vendar, koliko lepote, koliko koristi nudi vrt kmetu, zlasti pa kmečki gospodinjini! O tem razmotriva pisateljica in pravi:

»Kmečki vrt oskrbuje žena. Nikakor pa ji ne sme le povečavati dela in skrbi, marveč mnogo bolj pomnoževati veselje in razvedrilo. Iz njega naj se vrne vedra in sveža v hišo, pa naj si bo to zgodnje spomladanske, poletne ali pa sadu polne jesenske dni. V veseljem se spominjam tistega kraja in vrtička s pisanimi cvetličnimi gredami in krašno vrtnino, tako lepo, kot je nisem drugod več videla. In slišala sem vzdihniti lastnico tega vrta: »Moj vrt mi pripravlja največ veselja. Najboljši prijatelj mi je in učitelj obenem.« Take ljubezni je vreden vsak vrt, le da je to mnogim ženam treba pokazati. Kajti marsikateri kmečki vrt je vse drugo kot lep; pogreša pač ljubeče, nežne roke žene, ki tudi koristnemu zna dodati nekaj lepega.

Prav na deželi sta pojma lepo in koristno nerazdružljiva. Prav vrtnarsko delo mora biti grajeno na praktični podlagi, da bo imelo res trajno vrednost. Glede praktičnega olepšanja kmečkih vrtove je treba upoštevati podnebje in kraj. Izgovor, da je vas v preveč hribovitem ozemlju, za ureditev vrtove ne drži, saj vemo, da so terasirani (stopničasti) vrtovi večidel najlepši. Treba je le nekoliko volje in dobrega okusa, pa gre. Ne bilo bi napak, v vsakem kraju razmeram primerno urediti vzoren vrt. V tem pogledu so šolska upravitelstva že precej storila, vendar se da še marsikaj izboljšati.

Predvsem žena in zlasti kmečka žena je poklicana, da svoj kosček zemlje, rodne zemlje, čimbolj olepša v veselje sebi, domačim in vsem, ki jo obiščejo. Nisem tako nepočakana, da bi že prihodnje leto želela videti po deželi same take vrtove, kot v tistem kraju, ki sem ga omenila. Vem, da to ne gre hitro. Vendar — del vrta uredimo letos, drug kosček prihodnje leto itd., pa bo prav gotovo naš vrt nekoč vzoren.

Lepota vrta je odvisna od njega ureditve in nege, kar je prepuščeno okusu posameznika. Vendar še tako lepo urejen vrt ni lep, če je ograja vsa razdrapanja in podrtja. Ograja ima namen, brani doseg nepoklicanim gostom in dati vrtu okvir. Zelo preprosta je lahko lesena, doma izdelana in poceni, le da je v redu. Lesena ograja sicer ni tako trpežna, kot je n. pr. železna ali zidana, vendar je za deželo mnogo lepša in pripravnejša, ker si jo lahko vsak sam izgotovi. Vzorec lepe lesene ograje nam kaže slika levo spodaj.

Kmečki vrt mora pri urejenem gospodarstvu tvoriti z dvoriščem in gospodarskimi poslopji lepo celoto. Kot poživi izbo lep sopek, naj bo vrt »puščeljce gospodarstva«. Poglejte drugo sliko in recite: Ali se vam ne zdi, da je pri tej hiši vse v redu, da tu vlada blagostanje? V takemle vrtičku, ki lepo nadaljuje in veže hišo z ostalim gospodarstvom, ne sme manjkati nobene zelenjadi, ki v dotičnem kraju uspeva. Navodil za gojenje vseh vrst vrtnine je pač povsod dosti — poskusiti je treba. Sploh pa je vrt sam najboljši učitelj.

Še zaradi semena moram nekaj reči. Navadno vsak, ki ga doma pridelava, ljubosumno čuva nad njim. Vendar bi bilo splošno koristno, če bi seme

navajala z narodnimi sovražniki. Mnogo njegovih prijateljev in sodavcev je v tej častni in za narod ter človečanstvo zaslužni borbi že slavno padlo. Toda vrste protikomunističnih borec so se od takrat večale iz dneva v dan ter zabele izvajati tiho oporoko svojega prvega tovariša in boreca. Iz novomeškega oddelka, ki se je moral v začetku boriti z neštetiimi nevarnostmi, saj je bil okrog in okrog obkoljen od partizanskih tolp, so zrastle mnogoštevilne čete pogumnih borec, ki zadajajo smrtonosne sunke partizanskemu strahovanju.

Mnogo se je govorilo o Emerju in njegovi tragični smrti. Toda le malokdo je bil o njem pravilno informiran. Malokdo je vedel o njegovem velikem idealizmu, malokdo o njegovi dalekovidnosti, malokdo tudi o njegovi veliki sposobnosti. Kratkovidneži in naivneži so smatrali njegovo prizadevanje za zaletelost, nepoučeni in zaslepljeni pa so mu pripisovali celo nepošteno namene. Toda danes mora biti pač vsakemu dobro znano, da je Emer padel kot prvi izrazil protikomunistični borec, še celo več, kot tisti, ki je prvi začel organizirati sistematično borbo proti komunizmu, in to iz idealnih in nesebičnih namenov in je v tej borbi tudi nadvse častno padel, čeprav obrekoivan in oblaten od nasprotnikov in od zaslepljenec. Po enem letu, odkar je dal svoje mlado življenje za svoje ljudstvo, se ga spominjamo z veliko hvaležnostjo in priznanjem ter obenem s trdno voljo, da od njegove idealne poti ne odstopimo. Slava njegovemu spominu!

3 krasne knjige:

ENA DOMACA — DVA PREVODA
IZIDEJO V DECEMBRU
v najpriljubljenejši knjižnici

SLOVENEČEVA KNJIŽNICA

10. decembra

Maščevanje svete reke

AINO KALLAS:
Roman slovite finske pisateljice. Življenje in mišljenje ljudi iz dežele tisočerih jezer oživi pred vami na nepozabljiv način.

15. decembra dve knjigi

Izdedci škrlatne kadulje

Roman iz življenja mormoncev. Grey, književni naslednik Jacka Londona, je pisatelj številnih, izredno branih povesti. Književno najpomembnejši in tudi največ bran je roman »Izdedci škrlatne kadulje«, vzeti iz življenja skrivnostne amer. verske sekte mormoncev. Napetost in romantika divjega zapada se skladno družijo s pretresljivim opisom zgodbe in usode lan Winthersteenove, mormonke, in »maščevalca«, jahača Lasiteria, ki maščuje stare zločine mormonskih poglavarjev.

JOŽE VOVK:
Naš Buček
S slikami. Srčkana zgodba vaškega fantka, na pol pridnega, na pol prednega, kakor so otroci sploh. Ta knjiga bo starim in mladim res lep božični dar. Otroci se bodo smejali zgodam in nezgodam svojega malega vrstnika in ga spremljali skozi trnje in težavice, ki spremljajo takega kratkosrajčnika vse do takrat, ko mu oče dojo prvič umeriti dolge hlače, kar je nad vse važen dogodek. Prav tako pa bo knjige vesel odrasel bralec. Saj si bo lahko na vsaki strani dejal: »Oh, saj sem bil tudi jaz tak Buček. Kje so tisti časi?!«

Tako vam bosta knjigi, »Izdedci škrlatne kadulje« in »Naš Buček« prijetno razvedrilo za božič

Za Novo leto pa boste dobili spet 2 knjigi: JOŽE KRIVEC:
Dom med goricami
Zbirka novel in črtic z vinskih goric z ilustracijami slikarja prof. Miheliča in znamenito HAGGARD-ovo povest: Roža sveta (čez 70 lepih slik)

Na mnoga vprašanja sporočamo, da bo izšel tudi II. del PRAVLJIČ BOŽENE NEMČOVE še v II. letniku

Neročite se na »Slovenčeva knjižnica«! Do Novega leta imate še čas! - Vsaka knjiga za naročnike samo 6 lir! Plačujete lahko mesečno! - Knjige obsegajo do 300 strani in jih dobite po vseh knjigarnah in trafikah! - Kdor nam pridobi 5 novih naročnikov, bo dobival sam knjige zastonj! - Opozarjamo na vezane knjige, ki so v uspehi opremi arh. VI. Gajška!

KULTURNI OBZORNIK

Nove mladinske knjige Jože Tomažič: Pohorske pravljice

»Slovenčeva knjižnica« je poleg Kuretovega priročnika družinskih iger »Veselja doma« izdala za Miklavža tudi zbirko domačih pravljic, kakor jih je napisal Jože Tomažič pod naslovom Pohorske pravljice (str. 238). Lani je ista založba izdala v tem času češke pravljice Božene Nemcove, pa so bili ljudje zelo zadovoljni. Sedaj so na njih mesto stopile izvorne Tomažičeve, ki pa imajo s češkimi marsikaj skupnega: precej istih pravljicnih motivov, pa obdelanih na drug način, s slovenskemu čustvovanju prilagojeno poanto, kakor pritiče pohorskega bajkarju, ki pripoveduje zanimive storije naši mladini. Tako je zbral v tej svoji zbirki 33 pravljic, ki jih je porazdelil v razne oddelke: tako v Pravljične povesti, Pastirske pravljice in hitinske bajke, Razbojniške pripovedi, Zagarjeve smešnice na pohorskih kolinah, Drvarske in lovske pravljice ter bajke ter za nametek še Staro steklarsko pravljico. To je šest oddelkov, ki jih je ilustrator Jože Beranek lepo ločil med seboj s celostranskimi karakternimi risbami, polnimi pravljicnih motivov in razpoloženja, položene v pohorski kraj.

V prvem delu Pravljičnih povesti je več znanih motivov, kakor sta jih obdelala že brata Grimm in drugi (Botra smrt, Tri sestre, Mrtvo srce...) ter govore o grofih in groficihah ter revnih snubcih, ki morejo opravljati junška dela, da jih dobe za žene. Tu so motivi borec v zmagi in s čarovnicami (Čarovnikova hči), tudi z znanimi motivi, ter reševanje hudič zapisanih oseb (Tri sestre, Zelenec in dva brata, Hudiček v steklenici), v katerih je znan pravljicni motiv povedal po svoje. Iste pravljice dobimo tudi pri tu-

jih in domačih pravljicarih (Grimm, Nemcova, Faturjeva) ter je njih vrednost v novih variacijah in novem pripovedovanju. Ta prvi del ima zato izrazito »internacionalno« barvo, dočim je drugi del Pastirske pravljice čisto lokaliziran na Pohorje in Htinje ter so zato še posebej zanimive in polne gorskega razpoloženja ter domačnosti (Pastirčkova nebesa, Turška veriga, Planinske vile, prosijo, Tri kadi denarja, Bajke o gradišču, Vodnik, Jezernik). Tu je veliko domačega folklorja, nanašajočega se na domače vraže in domača gradišča, gozdove in domače bajne duhove (Hostnik, Jezernik, Vodovnik), ne nastopajo več grofje in kraljične, temveč pohorski pastirčki, bajtari in kvečjemu še hudobne graščakinje, ki jih pohorski jezerniki odnašajo v črna jezera. Posebno vrsto roparskih pravljic je uredil v zaglavje Razbojniških pripovedi, kjer pride do veljave romantika starih razbojniških gradov, kjer so živeli roparski vitezi in jemali bogate neveste ter jim sekali prste. Toda vse zadene kazen božja. To so pravljice: Mož brez strahu, Grofič, Roparski poglavar, Razbojnikova nevesta; pa tudi Razbojnik in dekla, ter Slepac in ropar, ki imata nazorno pohorsko poanto, kjer tudi kmetice in natakariče pomagajo kaznovati roparje. Štiri kratke smešnice, pristno domačinskega značaja, je strnil v poglavje Zagarjeve smešnice na pohorskih kolinah (Baba, ded in smrt, Vsak en vinar, Nori in turščica ter Nori hlapec). Ne moremo si misliti Pohorja brez drvarjev in lova in ne pohorskih pravljic brez lovskih in drvarskih bajk in pripovedk, zato jih je nekaj rešil tudi Tomažič in uvrstil v svojo zbirko (Divji lovec, Oglarjev sin, Medved, Prasič in lovec, Posojilo in vrčilo. Od kdaj rastejo gobe, Zlata ribica). So to zgodbe o divjem lovcu in divjem lovu, o drvarjevem sinu — medvečku, ki je pohorska poanta znane pravljice, kakor je tudi Zlata ribica lepa legenda svojiskega značaja in pomena. Za na konec pa je Tomažič tudi ovekovčeval stare pohorske steklarje, ki so nekoč opravljali stekleno obrt v teh blagoslovljenih krajih ter jim posvetil Staro steklarsko

pravljico o graščaku in steklarjih ter pohorski srni, ki je hvaležna dobrim ljudem. In tudi ko graščak požge staro steklarno, Pohorci hočejo še naprej brusiti in gledati svoje pohorsko steklo, kakor priča veliki lesteneč pri romarski cerkvi pri Treh kraljih.

Tako je Tomažič s svojimi pohorskimi pravljicami podal lepo knjigo, ki jo bo vsah rad vzel v roko. Stare motive je znal lepo porabiti za domačinske folklorne zgodbe, kakor samo še Trdina, ter je ustvaril pendat Trdinovim bajkam in povestim z Gorjancev. Kakor so one polne dolenskega pokrajinstva, tako so Tomažičeve izrazito pohorske, kar jim daje posebno veljavo in mikavnost. Njegov slog je jedrnat in stvaren, zgodbe kratke in jasne ter napete in fantazijske sproščene, v kolikor je ne teži pohorska draperija, ki je vrednost zase. Ne smemo teh Tomažičevih pravljic jemati kot narodno blago, temveč kot posebno leposlovno stvaritev na osnovi narodnega blaga domačih in tujih logov, ki pa so dobile svoj trdni svet v pohorskih gozdovih in razvalinah ter junake v pohorskih ljudeh, ki so v knjigi zelo karakterno prikazani. Knjiga, ki je kakor nalašč za Miklavža naši mladini, kateri bo poleg pravljicnega razvedrila nudila tudi občutje lepega zelenega Pohorja.

To je hotel poudariti tudi Beranek z naslovno risbo, ki predstavlja pohorske motive v zelenem okviru in v ljubzenskem srcu. Toda bolj kot naslovna risba nas dojme notranja ilustrativna plat, s katero je Beranek dal dozdat svoje najboljše stvari, pričujoče o veliki fantaziji in dobri risbi. Z ilustracijami se Beranek približuje našim Vesnjanom ter je sploh blizu secesije, na katero spominjajo nekatere začetne vinjete, kot da so vzete iz starejših del. To ne zmanjšuje Beranekove pomembnosti, je pa značilno za njegovo ilustracijo, ki nadaljuje tradicijo naših najlepših mladinskih ilustriranih knjig, kakor so bile na pr. Mladim srcem, Milčinskega pravljice, itd. Tudi po ilustracijah bo knjiga godila mladini in odraslim. Knjiga velja v prosti prodaji 8 lir, td.

Naslovna in prva stran statuta slovenske bratovščine sv. Hieronima v Udinah iz leta 1479. Listino, ki je najstarejši pisani vir zavarovalno-pravne zgodovine Slovencev hrani občinska knjižnica v Udinah. O statutu je »Slovenec« že obširno poročal.

Drobne novice

Koledar

Četrtek, 3. decembra: Franc Ksaverij, spoznavalec; Sofonija, prerok; Hilarija, mučenica; Agrikola, mučenica; Jazon, mučenec.

Petek, 4. decembra: Barbara, devica in mučenica; Peter Hrizolog, škof in cerkveni učnik; Osmund, škof — 1. petek.

Novi grobovi

† V Novem mestu je dne 1. decembra v 87. letu svojega delovnega življenja umrl g. Ferdinand Seidl, gimnazijski profesor v p. vladni svetnik bivše Avstrije, častni član občine Novo mesto, dopisujoči član Jugoslovanske akademije znanosti in umetnosti v Zagrebu in Slovenske akademije znanosti in umetnosti v Ljubljani, itd. Pogreb bo v četrtek, dne 3. decembra ob pol štirih popoldne na novomeško pokopališče.

† V Ambrusu na Dolenjskem je umrl, komaj 44 let star, g. Vidmar Ludvik, trgovec. Bil je skrben družinski oče, marljiv in sposoben gospodar ter veren in pošten mož. Za reveže je imel vedno odprte roke in za vsako dobro stvar je rad prispeval. Imel je velik krog prijateljev in znancev, težko ga bo pogrešalo ne samo njegova družina, temveč vsa ambruska fara in okolica. Zaradi mnogih dobrih del, ki jih je storil, ne bo nikoli pozabljen. Naj mu Bog vsa dobra dela v nebesih bogato poplača, njegovo izmučeno telo pa naj v miru počiva v ambruski zemlji, ki jo je tako ljubil.

† V Ljubljani je umrl gosp. Anton Švajgar, posestnik. Pogreb bo v petek, dne 4. decembra ob pol treh popoldne iz kapele sv. Marije na Žalah na pokopališče k Sv. Križu.

Naj jim sveti večna luč žalujočim naše iskreno sožalje!

Lepa knjiga je najlepše Miklavžev darilo

Prav posebno priporočamo zadnje novosti:

- Budak: Ognjišče I-II, L 145.—
- Kociper: Gorjance, L 60.—
- Salvaneschi: Paganini - Chopin, L 60.—
- Wagner: Leto Gospodovo, L 32.—
- Deledda: Golobje in jastribe, L 23.—
- Papini: Priče trpljenja, L 35.—
- Hichens: Alahov vrt, L 42.—
- Jammes: Gospod Ozeronski, L 18.—
- Axel Munthe: San Michele, L 41.—
- Lagerlöf: Klara Gultberg, L 26.—
- Vse knjige so vezane v platno!

LJUDSKA KNJICARNA V LJUBLJANI
Pred Skofljo 5, Miklošičeva cesta 5

— Ravnateljstvo IV. moške realne gimnazije v Ljubljani obvešča vse učence, ki zaradi, višje sil niso mogli opraviti izpitov za preteklo šolsko leto, da se bodo ti izpiti vršili v tem mesecu. Učenci, ki žele delati izpite, naj se čimprej javijo pri ravnateljstvu.

— Mraz traja dalje. Ze 15. dan vlada mrzlo vreme. Vrste se sicer spreminjajo, ko se menjavata temperatura in zračni tlak, toda nikakor ne pride do močnega preobrata, da bi nastopilo deževno, odnosno snežno vreme. Sedaj so se pojavili spet znaki, ki kažejo na večjo vremensko spremembo, kajti v prvi vrsti je padel barometer in drugič stoji megla na Barju prav visoko. V sredo zjutraj je barjanski ravan pokrivala zelo lahna slana. Pozneje se je pojavila visoka megla, ki se je posebno v mestu zelo zgostila. V torek je bila dosežena najvišja dnevna temperatura + 1,5°C, je padla napram ponedeljkovi. V sredo zjutraj je bil temperaturni minimum — 5°C. Barometer pa 762 m/m.

— Nad 22 milijonov lir nepremičninskega prometa. Kupčije z nepremičninami proti koncu leta navadno zastajajo, kakor je to bilo običajno tudi prejšnja leta. Razlog za to je v prvi vrsti v tem, da se ne komplicira plačevanje zemljiškega davka. Tudi letos je bilo novembra manj kupnih pogodb zaznamovanih v zemljiški knjigi kakor pa druge mesece. V 11 mesecih je zemljiška knjiga ljubljanskega okrajnega sodišča zaznamovala 429 kupnih pogodb, s katerimi so bile prodane različne, v raznih katastrskih občinah Ljubljane in okolice ležeče nepremičnine v skupni vrednosti 22.497.369 lir. Na nepremičninskem trgu je sicer zadnji čas mnogo ponudb in so napredaj najrazličnejše zemljiške parcele, kakor tudi hiše, vile in manjša posestva, toda povpraševanje je manjše. V novembru je bilo zaznamovanih 15 kupnih pogodb za vrednost 2.376.700 lir, ko je bilo oktobra 43 kupnih pogodb za vrednost 4 milijone 925.066 lir.

— Volkovi na Portugalskem. Na severnem Portugalskem so se volkovi tako razmnožili, da so oblasti sklenile prirediti večje pogone za volkovi.

— Ogromen požar v Braziliji. V Estrelli, mestu v južni Braziliji, je nastal požar, ki se je silno razširil. Požar je popolnoma uničil več tovarov.

— Dolžnost prijavljanja za žide na Madžarskem. Madžarski uradni list »Esti Ujsag« poudarja, da bodo v bližnjem času sistematično začeli prijemati posamezne žide po letnikih. Da bodo mogli prijeti vse žide, bo uvedena dolžnost prijavljanja za vse žide od 18. do 48. leta. S to odredbo se bo židovi obveznikov za vojsko in delo znatno zvišalo. Najprej bodo prijeli žide od 18. do 28. leta.

— Na leto okrog 16 milijonov neviht. Po zapiskih observatorijev, katerih je na svetu okrog 3000, se pojavi na zemlji na leto okroglo 16 milijonov neviht. Na dan odpade približno 44.000 neviht. Če vzamemo, da traja vsaka nevihta povprečno pol ure, dobimo fantastično visoko število minut in sekund, med katerimi divjajo nevihte. Gotovo je, da zemlja ni niti minute brez nevihte, nekeje gotovo divja nevihta.

— Naseljevanje Tracije. Tracijo, posebno ozemlje med rekama Mesto in Strumo, naseljujejo po načrtu. Večinoma se vračajo v svoje rojstne kraje Bolgari, ki so bili leta 1918. izgnani iz Tracije. Po podatkih bolgarskega notranjega ministrstva je bilo doslej naseljenih okrog 100.000 ljudi.

— Huda kazen za nezveste žene. Pri nekem južnoafriškem zamorskem rodu, pri katerem so se še ohranile precej divje navade, poznajo posebno hudo kazen za žene, ki so prelozile zakonsko zvestobo. Odrežejo ji nos. To sapačenje obraza morajo nositi celo življenje kot madež — če se mož ne da omečitati in jim čez nekaj časa odpusti. To se zgodi bolj pogosto, kakor bi človek mislil, ker so namreč žene obnem najbolj pridne delavke in za moža pogosto nenadomestljive. Kot znak sprave mora epaka na obrazu izginiti — žena dobi potem od domačega vračarja umeten nos.

— Usoda gledališke igralk. Na Dunaju je v starosti 73 let umrla znana gledališka igralka Ana Dirkens, ki so jo svoj čas posebno slavili kot Adelo v »Netopirju« in kot očarljivo »Briefchriell« v »Ptičarju«. Med prvo svetovno vojno je umetnica prekinila s svojimi vlogami, da je lahko kot sestra Rdečega križa stregla ranjenim vojakom v lazaretilih na vzhodni fronti, kjer je v bitki pri Gorlicah tudi izgubila svojega moža, majorja pl. Hammerstein-Equorda. Ko je vsled nesreče postala nesposobna za delo, se je vrnila na Dunaj, kjer je imela naposled trafiko v bližini dvornega gledališča.

Ljubljana

I Pred mesečno rekollekcijo duhovnikov na prvi petek bo najprej v kapeli od 4—5 pop. skupna adoracijska ura s premišljevanjem, rožnim vencem in blagoslovom. Nato bo ob navadnem času rekollekcija v kapeli in važen nagovor v dvorani. Vsi v Ljubljani bivaajoči gg. duhovniki vljudno vabljeni k obilni udeležbi. — Vodstvo.

I Maša zadušnica za pok. inž. Francem Emmerjem bo v petek, 4. t. m. ob sedmih v frančiškanski cerkvi, v kapeli za glavnim oltarjem. Prijatelji in znanci vabljeni!

A. BOŽIČ LJUBLJANA Frančiškanska ulica 3

Opozorite SV. MIKLAVZA, da si za svoje obdarovance izbere darila, kakor so: precizne ure - moderni nakit - krasno keramiko - servise s pravim srebrom itd.
Taka darila so dragocena in trajne vrednosti

I Razstava v Jakopičevem paviljonu Kalin-Kregar-Omerza-Putrih se zapre nepreklicno 3. decembra. Ta dan bo imel ob pol 15 vodstvo po razstavi g. akademski slikar Stane Kregar.

I Jezikovni tečaj italijanski, nemški, francoski itd. — v središču mesta pri Trgovskem učnem zavodu, Kongresni trg 2 — prične dne 7. decembra. Pouk dopoldne, popoldne ali zvečer (po želji) v začetnem, nadaljevalnem ali konverzacijskem oddelku. Najuspešnejša učna metoda. Tečaji so uradno dovoljeni. Vpisovanje in informacije dnevno do 19. ure.

I Na III. letošnjem simfoničnem koncertu je izmed domačih skladateljev prvi na sporedu Anton Lajovic, ki je v resnici tudi prvi naš simfonični skladatelj. Po daljšem presledku bo izvajal njegov Andante za veliki orkester, ki je doživel svojo prvo izvedbo na koncertu Glasbene Maticе ljubljanske 12. marca 1940. leta v veliki dvorani Narodnega doma. Andante je simfonična skladba, mogočnega, globokega čuta in krasne invencije. Njena notranja zgradba je duhovita, instrumentacija sijajna in delo sestoji v svoji notranji zgradbi iz treh stavkov; iz glavnega prvega stavka, iz srednjega stavka in iz repeticijske glavnega stavka, ki se proti koncu močno stopnjuje. Poleg Lajovica so na sporedu še Rossini, Grieg in Dvořak. Koncer bo v ponedeljek, dne 7. decembra ob 18. uri v veliki uni-onki dvorani. Izvajal ga bo simfonični orkester pod vodstvom D.M. Sijanec. Na tem koncertu bo sodeloval pianist prof. Trost ter igral Griegov koncert na klavir in orkester. Vstopnice v knjizarni Glasbene Maticе.

I Rokodelski oder. V nedeljo, 6. decembra, bodo igralci Rokodelskega odra vprizorili nad vse zabavno in prikupno Connorsovo komedijo »Roksi«. Pri prvih predstavah je žela velik uspeh, zato cenj. občinstvo vljudno opozarjamo, da si vstopnice preskrbi v predprodaji, ki bo v nedeljo od 10—12 in dve uri pred predstavo, v društveni pisarni, Petrarkova 12-1.

I »Višarska polena« je naslov odlični slovenski drami, ki jo je za Rokodelski oder priredil g. Pirnat. Delo je polno pristne kmetijske karakteristike, ki daje igri posebno prikupnost in lepoto. Igralci jo bodo uprizorili na praznik 8. dec. ob pol 5 popoldne. Opozarjamo na predprodajo vstopnic, ki bo v nedeljo od 10—12 in dve uri pred pričetkom, v društveni pisarni, Petrarkova 12-1.

KDOR POTREBUJE premog all drva, naj pride z nakaznico k »GORIVO« Karlovška cesta 8

I Miklavževanje v deškem vzgajališču na Selu bo v nedeljo, dne 6. dec., ob 4 popoldne. Zaradi pomanjkanja prostora si čimprej preskrbite vstopnice. Vse informacije se dobe pri vratarju.

I Za visokega dostojanstvenika mestno županstvo nujno potrebuje dve opremljeni sobi s souporabo kuhinje v središču mesta. Stranke, ki bi mogle s takim stanovanjem ustreči, naj se zglase v glavnem mestnem vložišču, v sobi na levi strani veže magistratne hiše za vodnjakom.

I Miklavž v Drami. Kakor vsako leto, se bo tudi letos oglašil Miklavž s svojim spremstvom angelov in parklov v gledališču in bo delil otrokom darila. Prišel bo v soboto ob 14. uri k predstavi P. Golieve pravljice: »Princeska in pastirček«, ki jo bodo igrali po znižanih cenah od 12 lir navzdol. Miklavž bo prišel tudi k nedeljski mladinski predstavi ob 10. uri »Sneguljčica« in v torek ob 14. uri k »Peterčkovim poslednjim sanjam«. Darila za otroke morajo prispeti najkasneje do začetka predstave.

I Hranilni in posojilni zavod v Ljubljani v likvidaciji obvešča vse upnike, da morejo od sodišča odobreno kvoto dvigniti vsaki dan od 10—12 v prostoru zadruga, Bleiweisova 38, pritišče, desno.

I Zaradi zapornice drž. železnice na Zaloški cesti, ki so večkrat dalj časa zaprte, se tramvajski službeni vozovi, ki odhajajo z Ajdovšične ob 19.27 v Moste, vračajo v remizo šele po 20, spremljajoče osebje pa še kasneje na svoje domove. Da bi se omogočilo obratovanje, odvarjajoče odredbam, je uprava električne cestne železnice odredila, da bodo ti vozovi od 2. t. m. dalje vozili samo do vojaške bolnišnice, t. j. do zadnje postaje tostran proge na Zaloški cesti.

I Stanovanjske odpovedi. Ljubljansko okrajno sodišče je v 11 mesecih letos zaznamovalo 663 stanovanjskih odpovedi, ko jih je bilo lani v tem času 1138. Letos v novembru jih je bilo

Severna Afrika: Italijanski tanki v akciji.

41. lani 54, v oktobru letos 43, lani 85 in v septembru letos 44, lani 125. V novembru je bilo največ odpovedi zaradi neplačane najemnine, ko so ostali nekateri najemniki dolžni po 4 in še več mesecev.

I Živilski trg. Megla je zavila v sredo živilski trg. Branjeveci morajo sedaj limone prodajati na težo, ne več po posameznih kosih. Limone so sedaj po 4,85 lir kg. Na prodaj je dalje lepa uvožena cvetjača. Vedno več prihaja na trg iz južne Italije pomaranč in mandarin. Tudi lepa in zlahna jabolka so na izbiro. Domače zelenjave je bilo precej. Življenje na trgu se je splošno zaradi mraza pričelo precej pozno, trg je oživel šele po 9 in je končal okoli 11 popoldne.

Naznanila

GLEDALIŠČE. Drama, Četrtek, 3. decembra ob 16: »Hamlet«. Petek, 4. decembra: Zaprti. (Generalna.) Sobota, 5. decembra ob 14: »Princeska in pastirček.« Miklavžev nastop. Mladinska predstava. Izven. Znižane cene od 12 lir navzdol. Ob 17: »Deseti brat.« Izven. Opera, Četrtek, 3. decembra ob 16: »Slepa miš.« Red Četrtek, Petek, 4. decembra ob 15: »Slepa miš.« Izven. Znižane cene od 29 lir navzdol. Sobota, 5. decembra ob 16: »Thais.« Premiera. Red Premierski.

ROKODELSKI ODER. Sobota ob 4: Miklavžev večer. Nedelja ob pol 5: »Roksi.« Torek ob pol 5: »Višarska polena.« Predprodaja vstopnic na dan predstave od 10 do 12 in dve uri pred pričetkom v društveni pisarni, Petrarkova 12, 1. nadst.

RADIO. Četrtek, 3. decembra, 7.30 Slovenska glasba — 8 Napoved časa — Poročila v italijansčini — 12.30 Plošče — 12.30 Poročila v slovensčini — 12.45 Lahka glasba — 13 Napoved časa — Poročila v italijansčini — 13.15 Poročila Vrhovnega Poveljstva Oboroženil Sil v slovensčini — 13.25 Prenos za Nemčijo — Orkester vodi dirigent Patralla — 14 Poročila v italijansčini — 14.15 Koncert Radijskega orkestra, vodi dirigent D. M. Sijanec — Lahka glasba — 15 Poročila v slovensčini — 17 Poročila v italijansčini — 17.10 Pet minut gospoda X — 17.15 Koncert pianistke Marchi — 17.40 Pisana glasba — 19.20 Poročila v slovensčini — 19.45 Valček — 20 Napoved časa — Poročila v italijansčini — 20.45 Koncert orkestra Cora — 21.15 Omerza glasba — 22 Predavanje v slovensčini — 22.10 Pisano glasbo izvaja Radijski orkester iz Budimpeste — 22.45 Poročila v italijansčini.

LEKARNE. Nočno službo imajo lekarne: Sušnik, Marijin trg 5; mr. Deu-Klanjšček, Gosposvetska cesta št. 4, in mr. Bohine, ded., Cesta 29, oktobra 31.

Iz Novega mesta

Ponovno opozarjamo na prihod sv. Miklavža v Prosvetni dom. V soboto, dne 5. decembra ob 14. uri bo sv. Miklavž obdaroval našo dečo. Poudarjamo! Izključno le otroke, ki naj pridejo v spremstvu staršev ali starejših bratov ali sester. Nikar pa naj tedaj ne silijo v dvorano drugi odrasli, saj bodo ti obdarovani pozneje ob 17. uri istotam. — Paketi za otroke kakor tudi odrasle se sprejemajo isti dan od 9 do 13 oz. 16 v mali dvorani Prosvetnega doma.

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAFI

Delavniki: 15.30, 17.30, Sloga od 14 dalje, nedelje in prazniki: 10, 15.30, 15.30, 17.30, v kinu Union je matineja ob 10.30.

Nenavadni domišletki brezdelnih članov bogate obitelji

Čudaška družina

V glavnih vlogah: A. Falconi, Maria Merceder, Sergio Tofano in dr. KINO UNION — TEL 22-21

Ljubki demonček — LILIA SILVI v pikantni veseloigr najmodernejšega okusa

„Ukročena trmoglavka“

O bližni igralci: Amdeo Nazzari, Paolo Stoppa, Lauro Gazzolo KINO MATICA — TEL 22-41

Nepozabni JEAN GABIN in lepa SIMONE SIMON v pretresljivi ljubavni tragediji

„Zli duh“

Film senzacije, ki si ga bo vsak rad ogledal KINO SLOGA — TEL 27-30

Dober Miklavžev nasvet!

Za Miklavža so najprimernejša praktična darila trajne vrednosti kakor: pisalni stroj, gramfon, dobra nalivna peresa, žepni nosi in mape. — Najtnešo izbiro pisalnih strojev, gramfonov ter plošč, nalivnih peres Parker,

Mont Blanc, Aurora, Zemax, Everest itd. — ter notes in mape v starinski kožni imitaciji — Vam nudi po najnižji reklamni ceni

II. EVEREST.

Pred nakupom si oglejte razstavljene predmete v izložbah tt. EVEREST — PRESERNOVA 44

Pohorske pravljice Veselja dom

ti dve knjigi sta najlepši darili za svetega Miklavža!

Kupite jih pravočasno dokler jih je še kaj! Naročite „Slovenčev knjižnico“! Svojim daljnim in bližnjim prijateljem boste naredili najlepše božično veselje, če jim naročite to najboljšo družinsko zbirko knjig!

Potrtega srca naznaniam v svojem in v imenu sorodstva, da me je moj ljubljeni soprog, oziroma brat, svak in stric, gospod

SEIDL FERDINAND

gimnazijski profesor v pokoju, vladni svetnik bivše Avstrije, odlikovan z redom sv. Save IV. bivše Jugoslavije, častni član občine Novo mesto, dopisujoči član bivše Jugoslovanske Akademije znanosti in umetnosti v Zagrebu, dopisujoči član slovenske Akademije znanosti in umetnosti v Ljubljani; nadalje častni član Geografskega društva na univerzi v Beogradu, Geografskega društva v Ljubljani, Muzejskega društva in Prirodopisnega društva v Ljubljani, Hrvatskega prirodoslovnega društva v Zagrebu, Osrednjega društva SPD v Ljubljani in podružnice SPD v Novem mestu, član častnega predsedstva Akademikega starejšinega društva Jadrana v Ljubljani, dopisujoči član drž. Zavoda za acoloqio na Dunaju in drž. Zavoda za meteoroloqio in aeodinamiko na Dunaju, bivši množoletni refer. Akademije znanosti na Dunaju.

za vedno zapustil v torek, 1. decembra 1942, v 87. letu svojega delovnega življenja. Na zadnjem potu spremimo blagega pokojnika v četrtek, 3. dec., ob pol 4 pop. Novo mesto, 1. decembra 1942.

PAVLINA SEIDL, soproga; FRANC, trgovec in posestnik, brat; MILICA dr. GLOBEVNIKOVA, odvetnikova soproga, sestra, in ostalo sorodstvo

REKTOR KR. UNIVERZE V LJUBLJANI in PROFESORSKI ZBOR FILOZOFŠKE FAKULTETE naznanjata žalostno vest, da je umrl dne 1. decembra 1942 gospod

Alfonz Paulin

honorarni univ. profesor in direktor univ. botaničnega vrta v pokoju

Zasluznemu akademskemu učitelju in odličnemu znanstveniku bo univerza ohranila časten in hvaležen spomin.

V Ljubljani, dne 2. decembra 1942.

Nekaj za mlada srca

Spet se je leto vrnilo okrog, v veselje vseh pridnih in dobrih otrok, in zopet prišel bo sveti Miklavž za hrbtom rožljaj mu bo črni grdaviš.

Svetnikova roka pisma odpira, pisma odpira in želje prebira. Prošnje velike in skromne so vmes, kako vsem ustreže naj potnik z nebes?

Igračk in sladkorčkov si bratec želi in sestrice punčko, ki sama zaspi. Najbolj pa ga gane pismo drobno, da solzo otare si z zlato roko. Janezek piše: »Ljubi svetnik, prosim Te, bodi moj posrednik. Ti sam veš, kako je meni hudo, od kar mi je mamica moja umrla. Ti jo gotovo dobro poznaš in kakor jaz rad jo imaš. Sedaj, ko prišel boš z nebes na zemljo, sv. Miklavž, Te prosim lepo, prinesi od mamice pismo ljubo, če misli še name, kot jaz mislim na njo, če misli še name, me rada ima ubogega svojega Janezka.«

Resnični Robinzon

Daniel Defoe je leta 1719. napisal svoj slavni roman »Robinson Crusoe«, ki se je ko blisk razširil po vsem svetu. Vsebinsko romana tvorijo resnični dogodivljaji škotskega pomorščaka Aleksandra Selkirka. Ta se je bil na morskem vožnji sprl s svojim kapitanom, nakar so ga na lasno željo izkrcali na otoku Juan Fernandezu, kjer je moral bivati 4 leta in 4 mesece. V avgustu leta 1709. pa je ondi pristal kapitan Rogers in ga je odpeljal nazaj v Anglijo.

Kmalu se je izvedelo, da je Aleksander Selkirk tisti Robinzon iz Defoejeve knjige. Zatorej je bil v posebni časti on in njegova škotska rojstna vas Largo, kjer je po svojem povratku prav siromajno živel. Ker ni imel nobenega veselja do dela in je njegov tast tudi rajši sedel po krčmah, je obema prav trda predla.

Vdova škotskega lorda s svojima sinovoma je obiskala pravega Robinzona.

Nekega dne sta sedela skupaj in zabavljala žez slabe čase. Tedaj se je pripeljala gospeoka kočija ekzi vas in se je ustavila pred borno hišico. Izstopila sta dva dečka in gospa v črni obleki, ki je bila vdova nekega škotskega lorda.

Oba dečka sta bila brala Defoejevo knjigo in sta bila tako navdušena, da sta hotela na veak način videti tistega Robinzona.

Selkirku se je to neznanško dobro zdelo. Dejal je:

»Potem pa me morata oba mlada gospoda videti prav takšnega, kakršen sem bil kot pravi Robinson.«

Sv. Miklavž je dober

»Anrejšček, počakaj me! Bova šla skupaj,« je zaklical vesel rdečelichen deček s šolsko torbico na rami, ki je pravkar stopil z velikega vrta, sredi katerega je stala lepa hiša, in stekel za drugim dečkom, ki je s knjigo in dvema zvezkoma pod pazduho počasi šel proti šoli. Andrejšček se je ustavil in počakal Stojana, ki je pridirkal do njega. Bil je nekoliko večji kot Stojan, bolj temnih las in bolj blede v obraz. Ko pa ga je tovariš bliže pogledal, je videl, da ima njegov prijatelj oči vse zardele in mu še sedaj ustnice nekako trepetejo.

»Kaj pa ti je? Te kaj boli?« je živahni šolar izpraševal svojega molčečega tovariša.

Slednjic je vendar spravil iz njegove odgovor: »Veš, Stojan, saj sem ti povedal, da je pred dvema tednoma umrl naš gospodar, tisti starček, ki me je imel tako rad in mi je vedno dal kaj dobrega. In še takrat, ko smo zvedeli, da ga je zadela kap, je rekel očka, da bo to za naju še prav posebno hudo. In res; ko sem včeraj prišel domov, je bil v najini bliže pogledal, je videl, da ima njegov prijatelj oči vse zardele in mu še sedaj ustnice nekako trepetejo.«

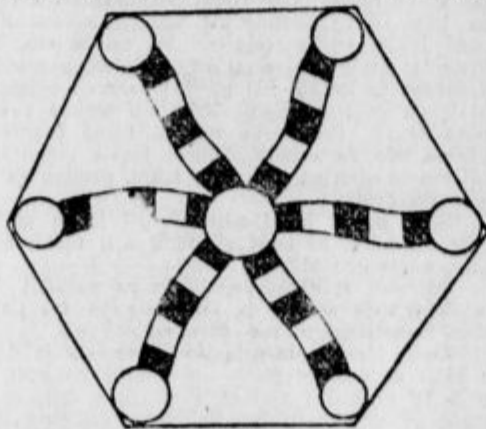
»Kaj pa ti je? Te kaj boli?« je živahni šolar izpraševal svojega molčečega tovariša.

Slednjic je vendar spravil iz njegove odgovor: »Veš, Stojan, saj sem ti povedal, da je pred dvema tednoma umrl naš gospodar, tisti starček, ki me je imel tako rad in mi je vedno dal kaj dobrega. In še takrat, ko smo zvedeli, da ga je zadela kap, je rekel očka, da bo to za naju še prav posebno hudo. In res; ko sem včeraj prišel domov, je bil v najini bliže pogledal, je videl, da ima njegov prijatelj oči vse zardele in mu še sedaj ustnice nekako trepetejo.«

»Pa ravno jutri, ko bo sv. Miklavž hodil okrog; saj se vedel ne bo, kam naj ti kaj prinese!« je vzkljnil Stojan, ki mu je že teden dni rojil po glavi samo nebeški svetnik, predvsem seveda njegovi darovi.

Pojdimo na izlet!

Daj na mizo polo debelega papirja. Z barvastu kredu nariši v sredo izletni kraj — katerega hočeš. Potem nariše vsak, ki je pri tej igri, pot od sebe do tistega kraja. Nato se dogovorite, na koliko delov naj se pota razde-

ljo — kot vidite na sliki. Zdaj si naredite iz vžigalic in lesenih gumbov (ali iz lepence) dve frtavki. Dva igralca zavrtita po eno frtavko. Tisti, čigar frtavka pade prva, ne gre nikamor naprej, drugi pa gre za korak dalje. Če je veliko igralcev, potem imamo lahko tri frtavke. Tisti, čigar frtavka se najdeli vrti, gre za dva koraka dalje, drugi za enega, tisti, čigar frtavka prva pade, pa ostane na svojem mestu. Kdor je prvi na cilju, dobi igro.

Ptič, ki nima pristne barve perja

Turako, papigi podoben afriški ptič, je do slej znan kot edina žival, ki nima pristnih barv. Navaden dež mu nič ne škoduje. A čim se, kot je njegova navada, spričo hudega naliva zateče pod listje dreves, se v njegovih perutnicah razkroji rdeča barva in pobarva vsa ga ptiča, da postane krvavordeč. To pa zato, ker vsebuje voda, ki kaplja z listja, majhno količino amonijaka.

Sv. Miklavžu — pismo v nebo

Ko mesec se prikazal na nočnem je nebu, se polja temine so vse posebrile. Srebró z nebó in z njó se v eno je zlló, in zvezdic lesket se ko lučke je drobne nasmehnúli.

»Kam pojdeš nocoj?« uprašal angelov zbor je svetnika — Miklavža.

»Tja dol na zemljó, tja dol, kjer hudó, se mi zdi, je zdaj malčkom.«

Ta angel v košaro nabere si jabolk, oni z drobnino se sladko opremi. In tretji rokovic in čepic nabere in dene si v koš, a četrti še hrušk in orehov in lecta natlači. In peti in šesti in dalje — vsak angel si vzame dobrot iz nebeške zaloge, in čaka, da sveti Miklavž se v toplo se ogrne in je pripravljen za pot.

O, kako po srebrni se mesečini naglo spušča nizdol vsa ta družba nebeška! Prišedši na zemljo, sveti Miklavž na okenca trka, darila razdaja, tolaži in briše prebridke solze. Ko angelom zmanjka že vseh teh darov, pa naglo v nebó se povzpenjajo in spet se vračajo težkó obloženi.

O, sveti Miklavž, daj eno dobroto otrokom in nam, že velikim: Daj in izprosi mirú, da otroci v domovih svojih bodo veseli, in da staršem ne bodo več solzne oči!

Otoki, ki imajo zimsko spanje

Če je poletje jako vroče, se tvorió v nekaterih barjanskih jezerih vodikovi plini, ki dvignejo del tál kakor otoke na površje vodá. Čim pa postane hladno in se plini nič več ne razvijajo, se otoki potopijo in imajo zimsko spanje.

Pet minut botanike

Cvetje za božične dni. Za božič vidimo v izložbah trgovskih vrtnarjev cveteče vejice forzicij, dreva, češnje itd. Marsikdo misli, da je to cvetje prispelo iz daljnih krajev, kjer sonce tudi v tem času toplo greje. Vendar je treba le malo čarovnije v topli sobi, pa imamo čez nekaj tednov lepo spomladansko cvetje.

Ze stara naša navada je, da na dan sv. Barbare (4. decembra) narežemo cvetne vejice onih okrasnih grmov in drugih dreves, ki se odpro zgodaj spomladi, še preden ozelenijo. Odrezane vejice vtaknemo v posodo polno vode, ki jo postavimo na omaro blizu peči, nad ognjišče ali kam drugam, kjer je stalna toplota. Čim večja je namreč toplota, tem prej se cvetje odpre. Seveda moramo paziti, da se cvetje ne zapari. Vode ne menjavamo, marveč le prilivamo in da se ne usmrdi, ji dodamo ščepec soli ali nekaj oglja. Čez nekaj tednov se prično cvetovi odpirati. Tedaj prenesemo vejice v hladnejšo sobo, da se cvetje dalje časa odbrži.

Ta poskus pa se nam posreži le tedaj, če je rastlina že prespala prvotvoljni počitek. Količnik vse toplote pa naj bo umetne (v sobi) ali naravne (v dvorani), je pri različnih rastlinah različen in dostikrat ogromen. Leska porabi za razvoj cvetov 226 stopinj Celzija, navadni volčin 303, forzija 450, dren 570, marelca 843, breskev 1100, mandelj 1200, češnja 1265, beli trn 1256, hruška 1325, jablana 1432, češplja 1435 stoipnj Celzija itd.

Iz te tabele lahko že vnaprej izračunamo, kdaj se bo ta ali ona vejica odprla, če bo vedno stalna toplota. Forzicija, ki porabi 450 stopinj toplote, se bo odprla v 24dneh, če bo znašala toplota 25 stopinj Celzija.

Čim kasneje režemo vejice, tem prej se odpro, ker so bile deležne nekaj toplote že zunaj. Zanimivo je tudi to, da porabi bršljan pri nas največ toplotne energije, preden odpre svoje cvetove, in sicer kar 6000 stopinj. leta toplota pa zadostuje že za zorenje hrušk in jabolk.

Namesto da bi postavljali vejice forzicij in drugih grmov za tako dolgo v kurjene prostore, jim lahko ta čas s primernim »kopanjem« skrajšamo. V podolgovato posodo, škač ali banjo nalijemo vroče vode ter pustimo, da se ohladi na 35-40 stopinj. Nato položimo v vodo cvetne vejice, posodo pokrijemo, dobro ovijemo z vrečevino, da ostane 12 ur voda enako topla. Če je potrebno, postavimo vse skupaj na toplo peč. Čez 12 ur vzamemo vejice iz vode in jih postavimo v kozarec v vodo. Vejice bodo v prav kratkem času pričele odpirati cvetne popke.

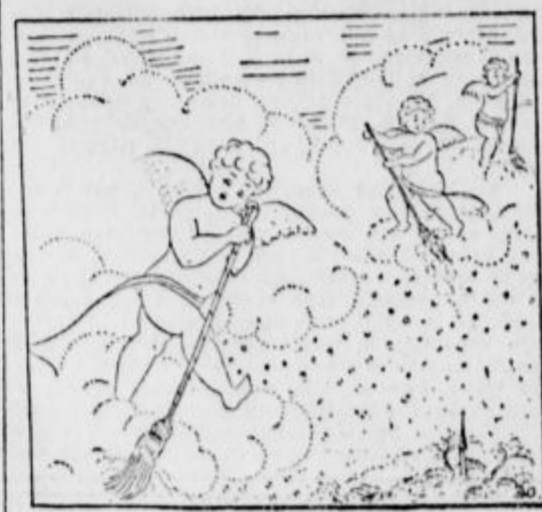
Zanimivo je, da kopelj učinkuje tudi lokalno, kakor nam kaže slika. Če namreč vložimo v toplo vodo le eno polovico vejice (n. pr. leskove), se bodo najprej razvile mačice na tej strani. Ne okopana stran pa razvije cvetove kasneje, ker zahteva normalno višino toplote.

Za siljenje so najprimernejši sledeči grmi in drevesa: leska, forzicija, rdeča in roznata japonska kutina, dren, jelsa, češnja, visnja, oliva, breskev, marelca, mandljevec, beli trn in brogorita. Vsi ti grmi imajo že od jeseni pripravljeno cvetno popje in je siljenje kaj lahko. Poskusimo, da bomo imeli za praznike v vazah tudi spomladansko cvetje!

FANTEK V NEBESIH

TEKST IN SLIKANICE: DAGMAR KACER

21.

PA NI BILO TAKO HUDO. ANGELČKI SO OSNAZILI MADEŽE S SREBRNIMI NEBESKIMI METLICAMI: KRISTALNE BELE ZVEZDICE SO ZACELE PADATI Z NEBES NA ZEMLJO

22.

OTROCI NA ZEMLJI PA SO VESELO VZKLICALI: SNEŽI! OH, KO BI SOSEDOVI DUŠICA IN BOŽICA VEDELI, DA JE NJUN PRIJATELJEK TISTI, KI SIPLJE SNEG S SVOJO NEBESKO METLICO!

23.

NJEHOVA MAMICA JE VZDIHNILA: »PRVI SNEG! OH, KAKO BI GA BIL MOJ LJUBLJENI MALČEK VESEL, DA ZIVI!« ANGELČEK PA SI MISLI: »KO BI VEDELA MAMICA, KAKO DOBRO MI JE BITI ANGELČEK, PA BI NE JOKALA!«

povedal, ko bova šla domov.«

In ko sta sama šla proti domu, je Stojan povedal, kaj si je izmislil.

»Andrejšček, kaj si si letos želel od Miklavža?«

»Veš, saj si nisem tako prav zares želel, ko vem, da ne more tako visoko, ampak rad bi dobil tako igro, da se iz ploščic in palček sestavljajo mize in stolčki in hišice, pa še celo kak stroj, ki ga je mogoče premikati — tisto je tako lepo; saj veš, tisto, kar imaš tudi ti; ampak jaz bi si želel kar čisto majhno. Pa saj —«

»No, vidiš, Andrejšček. Zdaj pa ti danes moli k sv. Miklavžu in mu reci, da ti ni treba ničesar prinesiti, samo naj kako naredi, da bosta z očkom imela kje stanovanje in jesti. Veš, nekoč mi je mamica pripovedovala, kako je neki slikar prošil za nekaj, v zameno je pa dal v cerkev svojo najlepšo sliko. Ti bi pa tako naredil in jaz mislim, da bi to ravno tako veljalo in bi sv. Miklavž že kako naredil.«

Zdaj se je tudi Andrejšku obraz razjasnil in se je zahvalil prijatelju za dober svet, pa brž stekel domov, da pove še očku, kaj si je Stojan izmislil.

Ko je Stojan prišel domov, je bil začuda priden in miren. Starši so pripisovali to pridnost bližnjemu prazniku, slednjic se jim je pa le zdelo že kar malo preveč nenavadno in zaskrbeli so, ali ni morda bolan. Ko so ga izpraševali, jim je le povedal vso žalostno zgodbo svojega prijateljčka in pristavil, da bo Andrejšček sedaj molil k sv. Miklavžu, ki mu bo gotovo storil to dobroto. — Čisto po tihem pa je zaupal mamici še, da bo tudi on molil in se odpovedal vsem Miklavževim darovom, samo da bi še dalje ostala skupaj z Andrejškom.

Ko sta oba tovariša šla naslednje jutro v šolo, sta bila že malo manj v skrbeh, saj sta trdno zaupala v dobrotljivost sv. Miklavža.

Popoldne tistega dne pred sv. Miklavžem je Stojan ravno skončal svojo računsko nalogo, ko so se nenadoma odprla vrata in v sobo je planil — Andrejšček.

»Stojan, Stojan, vse je dobro! Sv. Miklavž me je že uslišal! Pomisli! veš, kam je ravnokar prišel voz z našim pohištvom? K vam! Tu pri vas bova odslej stanovala, dol v tisti sobi, kjer sva takrat imela gledališče, saj veš, v tisti velik! In še nekaj: očka je dobil službo, pa tako, da mu ne bo treba nič hoditi in delati. Vsako jutro ga bo ob sedmih vaš Janez peljal v tisto tovarno, kjer je tvoj očka, in moj očka bo potem sedel tam v neki majhni sobici in vsakdo, ki bo hotel iti k tvojemu očku, bo moral najprej v tisto sobico in tam povedati, kdo je in kaj hoče in potem bo moj očka vse to telefoniral tvojemu. Oh, Stojan, kako bo zdaj lepo! In zdaj bova lahko veliko več skupaj, kot prej!«

»Juhe, Andrejšček! To bo odslej vedno pri vas! Kar vedno bova skupaj — to bo sijajno!«

»Veš, zdaj se moram pa res lepo zahvaliti sv. Miklavžu. Bi mu pisal ali kako?«

»Saj pride zvečer k nam, pa mu boš lahko kar povedal.«

Res je zvečer prišel nebeški svetnik, in Andrejšček se mu je zelo lepo zahvalil za njegovo dobroto. Sv. Miklavž je bil z obema dečkoma zelo ljubezniv in njegovi peklnski spremeljvalci niso prišli kar nič do veljave.

Kakšno pa je bilo veselje šele naslednje jutro, ko sta dečka našla Miklavževe darove! Andrejšček je dobil lepo veliko igro za sestavljanje, šolsko torbico, nogavice, lepo knjigo in še polno sladkarij in sadja. Stojan pa je tudi dobil vse, kar si je želel, čeprav se je tako velikodušno odpovedal vsemu.

Ni bilo odslej boljših prijateljev, kot sta bila Andrejšček in Stojan in ostala sta tako vsa življenja.

A. Fogazzaro 52
Palača ob jezeru

Zaradi svojega vse prej kot vpludnega vedenja do preprostih slojev je že nekoč v Turinu dobil zausnik od nekega natakarka. Morda bi bil tu naletel še na kaj lujskega, če bi bil Haron slišal njegove besede. K sreči pa je slišal samo zadnjo in je odinil barčico iz zaliva ter krenil z njo proti prestolu, kjer je voda bila bolj mirna. Tu je Marinj in Nepu dopovedoval z rokami, da se lahko pride na vrh skale in od tod skozi razpoko na prosto Marina je odvrгла šal na dno čolna, skočila na sedež in v dveh skokih dospela na vrh skale. Od tod je ukazujoče pomignila Nepu, naj gre za njo. Nepo je stal v čolnu in tipal skalo; obotavljal se je in postrani gledal Harona. Starec ga je dvignil in postavil na rob skale. Ko se je Nepo po dolgem tipanju oprjel, ga je porinil na vrh. Od tod je bilo mogoče priti na prosto po ozki deski, ki je služila ribičem kot most.

Ko je Marina namignila brodarju, naj jo počaka, je odšla z Nepom po tej deski. Pogled na kraj, kamor sta dospela, bi se zdel divji tistemu, ki ne bi prišel semkaj iz podzemlja. Marina se je vzpela do nekaterih slabotnih tis, ki so se z vejami dotikale črne skale, ki je stala poleg jame, ki je vodila v votlino in odkoder je prihajalo hrumenje že zelo oslabljeno. Težko je bilo hoditi po tem strmim pobočju, pokritem z vlažno travo, kjer ni bilo nobene steze; le tu pa tam so se v ilovnati zemlji poznali sledovi nog. Nepo je hodil z velikim težavo in se je ves čas oprjel na šopov trave, da bi ne zdrknil na-

vzdol. Ko je bil le nekaj korakov oddaljen od Marine, je obstal, da bi zopet prišel do sapa. »Ostanite tam,« mu je dejala »V temi imate več poguma.« »Zdaj pa nikakor ne bom odnehal,« je dejal Nepo. »Stojte!« Nepo je obstal s temnim obrazom in ves nemiren. Prej je menil, da se hoče Marina pogovoriti z njim brez priča. Zdaj pa ničesar več ni razumel. Nevoljen je bil nanjo, vendar pa ga je prevzelo novo čustvo ali bolje nov občutek. Dotik male ročice in postave polne življenja, mu je vzvalovil kri. Za hip sta oba molčala. »Hočete torej?« je vprašala Marina. »Ah!« je odvrnil Nepo in iztegnil roki. Zopet molk. »Zakaj hočete?« »Moj Bog, kako vprašanje!« »Kajne?« se je nasmehnila Marina. »Prav imate.« Pogledala ga je s prodirljivim pogledom in nato dejala glasneje: »Toda ne ljubim vas!« »O duša moja!« je vzkljknil Nepo, ki njenih besed ni prav razumel. Splezal je v njeno bilžino. Marina se je presenečena umaknila. »Ne ljubim vas,« je ponovila. »Ne ljubite me? Kako to, da me ne ljubite?« »Res? Se vam je zdelo?« »Moj Bog! Če bi čoln mogel govoriti!« »Povedal bi grde stvari o vas. Varaj ste se. Ne ljubim vas.«

Nepo je gledal z namršenimi obrvmi in z na pol odprtimi ustmi. »Kljub temu pa vas sprejemem,« je dejala Marina. »Vam torej to zadošča?« ga je vprašala. Nepo je hotel odgovoriti z objemom, a deklacija ga je oddaljila od sebe s tem, da mu je nastavila sončnik na prsi. »Vrnite se nemudoma,« mu je dejala. »Brodar lahko odide takoj nazaj. Ne bom šla z vami. Šla bom okrog votline od zunaj. Nočem iti z vami. Da bi vi šli z menoj? Ne, nočem vas. Pojdite! Ali niste zadovoljni zdaj? Recite gospodični Steingge in dečku, naj me čakata ob mostu. Vsi ostali pa pojdite naprej. Tudi ob jezeru nas ni treba čakati. Prav tako nas ni treba čakati za večerjo. Ko se vrnete domov, lahko govorite z materjo in stricem. Govorite takoj, preden se vrnem. Pojdite!« Nepo pa ni hotel oditi. Prosil je za poljub a ga ni dobil. Ni smel poljubiti niti njene male roke, niti njene obleke. Pograbil je njen sončnik in ga poljubil. Voda in vejevje se mu je posmehovalo. On pa je odšel zadovoljen in nezadovoljen obenem. Ko je Marina dospela do mostu, sta jo Edita in Riko že čakala. Molče so krenili po poti, ki so jo že prehodili jutraj. Preden so dospeli do jezera, so zavili po drugi poti proti gričem. Ko so dospeli skoraj na vrh malega grička, je Marina, ki je šla spredaj, obstala in dejala: »Bila sem iskrena.« Edita ni razumela in ni odgovorila. Ni opazila razburjenja v Marininem glasu in nemira v njenih očeh. Njena duša je bila vsa prevzeta ob pogledu na krasoto narave. Hodila je počasi in

občudovala nebo, ki se je božilo tako čisto nad gorami, ki so se bleščale v sncu. Zdelo se je, kakor da tudi gore gledajo k nebu, združene v kake skupni misli, v kake vzvišeni molitvi brez besed. Čutila je, kako ta zbranost prihaja tudi v njeno dušo. Ni mogla razumeti, kako je mogoče, da bi kdo mislil na kaj drugega; ni čutila več, kakor jutraj, morečega Marininega vpliva. Bila je prosta. Ko je dospela čisto na vrh griča, je ob pogledu na nov razgled, ki se je odprl pred njo, dejala: »Kajkalo poezije je tu!« Marina ni odprla ust. Ko se ji je Edita približala, je opazila, da ima vse solzne oči. Presenečena je obstala. Marina jo je s silo prišla pod pazduho in potem ko je namignila dečku, naj gre naprej, je naglo krenila s steze na travnik. Ne nadoma pa je objela tovarišico in bruhnila v krčevit jok. Jokala je, naslonjena na Editino ramo, ji govorila nerazločne besede v obleko in od časa do časa stresala z glavo. Edita je vsa trepetala. Zadušen glas tovarišice ji je segal do srca, a razumeti ni mogla niti ene besede. Prevzelo jo je globoko usmiljenje, kakor da bi sree razumelo besede, ki jih je Marina šepetala. Iskala je tolažilnih besed, a jih ni mogla najti. Ponavljala je: »Pomirite se!« a brez uspeha, ker je Marina tedaj še z večjo silo odkimavala. Sklonila je glavo in se z ustnecami približala Marininim lasem. Za hip se je obotavljala, kakor da bi se borila z neko skrito mislijo, končno pa je poljubila to ponosno glavo, ki je bila zdaj tako ponižana in v duši je začutila sladko tolažbo kakor da bi bila dosegla veliko zmago. Polagoma je Marinino intente ponehaval. Dekleha je dvignila glavo in se nekoliko oddaljila od tovarišice

GOSPODJE POZORI! Klobučarna »PAJK« strokovno očisti, preoblikuje in prebarva vse vrste klobukov po nizkih cenah. Lastna delavnica. Se priporoča Rudolfa Pajk, Sv. Petra c. 38

DARMOL
Il miglior lassativo
najboljše odvajalno sredstvo

Dvogovor

»Res je, da sva se z ženo večkrat sporekla, toda zadnja beseda je bila vedno le moja.«
»Seveda, ko si jo prosil za oprostenje.«

Podzemna vojna ni nič novega

Vojna, ki se je doslej razvijala po kopnem, na morjih in v zraku, je pridrla celo v osrčje zemlje, saj so na raznih odsekih vzhodnega bojišča prešli iz premikajočega se vojskovanja v pozicijski boj. Ta pojav ni nov, niti nas ne preseneča. Že v starih časih so se lotili takega načina vojskovanja, kadar so hoteli izvojevati kako obkoljeno trdnjavo. Oblegovalci so izkopali globoke rove pod obzidjem in jih ojačili z debelimi drevesnimi debli. Potem so izpodkopali zidovje, praznino pa zadelali s pokončnimi koli, tako da je zid slonel na teh tramovih. Nato so tramove zažgali, tako da se je zid udal in sesul. Skozi nastalo odprtino so potem vdrli v oblegano trdnjavo. Obleganci pa so se čisto tako branili (seveda, če so zvedeli za sovražnikove nakane), da so izkopali nasprotno naprtačne rove ter po njih skušali sovražnike motiti pri izkopavanju. Potem ko so iznašli strelivo, je vojna v tem pogledu močno napredovala. Izkopali so slepe rove, vanje spravili kopicice razstreliva, ki so ga zažgali po dolgi vrčici, da bi bili kopači varni. Že v sedemnajstem in osemnajstem stoletju so se pogosto posluževali tega zahrbtnega orožja: Francozi, Turki, in Benečani so bili pravi veščaki v tej stvari. Tako so na primer Benečani pri obleganju Kandije pogrnali v zrak turške obrambne naprave s 1172 minami. Junaška zgodba slavnega Pietra Micca je tudi že prešla v zgodovino. V 19. stol. pa so iznašli granato, ki je utrla pot novim napredkom v topništvu ter vojskovanje z minami potisnila v ozadje. V prvi svetovni vojni pa so spet začeli uporabljati mine, ker so se pač bojne črte ustalile in topništvu čisto ni moglo podreti globokih v zemljo ukopanih postojank sovražnika. To smo videli zlasti v bojih v Champagni, v Argoni in Dolomitih. Znano je, koliko razstreliva so rabili za vrtnanje podzemskih hodnikov v Dolomitih, da je bila zrušena včasih kar cela gora. Podoben primer se je pripetil junija 1917 pri Wytšchaete. Angleži so tam z 19 minami in 454 tonami razstreliva odprli veliko zaseko v nemške bojne črte. V sedanji vojni pa so se starega načina vojskovanja prvi lotili Sovjeti v bojih pri Orelu. Toda Nemci so bili pripravljeni na to ter so s hitrim naskokom prej očistili postojanke, preden so jim položene mine utegnile prizadeti večjo škodo.

Naročite »Slovenčevo knjižnico!«

Dne 30. novembra 1942 je po kratkem in hudem trpljenju, previden s tolažili svete vere, odšel k Bogu, naš ljubljani in nepozabni soprog, sin, brat, stric in svak, gospod

Vidmar Ludovik
trgovec in posestnik

K raznemu počitku ga bomo spremili v četrtek, 3. dec. na domače pokopališče.
Ambrus, 1. decembra 1942.

Globoko žalujoči:
Micka roj. Pogorelec, žena; Tonček, Milenko, Andrejka in Stanko, otroci; oče, bratje, sestre in ostalo sorodstvo.

Akademija znanosti in umetnosti v Ljubljani
naznanja žalostno vest, da je dne 1. decembra t. l. umrl v Novem mestu dopisni član matematično-prirodoslovnega razreda, gospod

Ferdinand Seidl
profesor v pokoju, dopisni član bivše Jugoslovanske akademije znanosti in umetnosti, častni član Prirodoslovnega društva

Neutrudljivemu prirodoslovcu raziskovalcu in zaslužnemu znanstveniku bo Akademija ohranila hvaležen in trajen spomin.

V Ljubljani, dne 2. decembra 1942.

Umrl nam je, previden s tolažili sv. vere, naš ljubljani soprog, dobri oče, brat in stric, gospod

Švajgar Anton
poštni uradnik

Pogreb dragega pokojnika bo v petek, dne 4. decembra 1942, ob pol 3 popoldne z Zal, iz kapelice sv. Marije k Sv. Križu.
Ljubljana, 2. decembra 1942.

Žalujoča žena, hčerke in ostalo sorodstvo

Kupujte pri naših inserentih

Citajte in širite »Slovenca«!

Edgar Wallace 16
Skrivnost skrivljene sveče
Roman.

»Kaj je hotel?« je vprašal T. Ka.
»Rekel je, da je pred kratkim zvedel, da je stanoval Vassaloro pri meni, in da želi poravnati najemnino, ki mi jo je ostal dolžan,« je povedal gospodar.
»Kakšen je bil?« je vprašal T. Ka.
Po kratkem opisu je komisarja kar zabeleži pri sru.
»Ne vem, kaj bi stavil, da je bil Kara!« je vzkljknil in začel na najrazličnejše načine preklinjati.
»Cadogan Square!« je ukazal.
Ko je pozvonil, so mu takoj odprli. Gospod Kara, da je daleč iz meste že od sobote. Sluga, ki je vse to povedal, je nezaupno gledal obiskovalca, spominjajoč se svojega prednika, ki je izgubil službo, ker je preprijateljško zaupal čudnim električarjem. Nič ni vedel povedati, kdaj se Kara vrne, ali kmalu ali pozneje. Lahko bi se vrnil še to noč, lahko pa tudi ne.
»Vse svoje življenje zapravite,« mu je rekel T. Ka. jedko. »če se ne lotite prerokovanja.«
»To nam kar olajša našo zadevo,« je rekel, ko je spet stopil v avto in eta se vračal.« »Poiščite mi prvi jutranji vlak v Tarstock in brzojavite v hotel George, naj imajo pripravljen avto.«
»Zakaj ne bi šla noči?« je vprašal Mansus.
»O polnoči gre tudi vlak. Vozi sicer počasi, a pride tja med šest in sedmo.«
»Prepozno,« mu je odvrnil, »razen, če bi našli

način, kako bi prišli od tu v Paddington v približno petdesetih sekundah.« —
Jutranje potovanje v Devonshire je kljub lepemu dnevu vzbujalo malodušnost. T. Ka. je imel čudno slutnjo, da se je moralo zgoditi nekaj neprijetnega. Podoželje s svežim zrakom pomladnega jutra ga je nekoliko oživilo.
Ko sta se vozila po Destovi dolini, ga je Mansus potrepjal po rami.
»Poglejte!« je rekel in kazal pod sinje nebo, kjer je kakih tisoč metrov nad njima plulo mirno letalo z belimi krili, ki se ni zdelo večje ko kak oddaljen kačji pastir, lesketajoč se v soncu.
»Boga mi,« je vzkljknil T. Ka., »sajjano sredstvo za beg!«
»Mogoče pa je res,« je pripomnil Mansus. Pomen letala so pojasnili Tu. Ksu. kako minuto pozneje, ko ga je ustavila oborožena straža. Pogled na njegovo legitimacijo je zadostoval, da je smel dalje.
»Kaj se je zgodilo?« je vprašal.
»Neki jetnik je pobegnil,« je odgovorila straža.
»Pobegnil z letalom?« je vprašal T. Ka.
»Nič ne vem o letalu, gospod, vem samo, da je eden izmed delavcev pobegnil.«
Voz se je ustavil pred vrati jetnišnice in T. Ka. je s svojim pomočnikom izstopil. Ni bilo težko najti upravitelja, ki je bil zelo zaposlen, ker beg kakega kaznjence je kaj resna zadeva.
Uradnik bi bil ooren, a legitimacija je tudi njega pomirila.
»Ves iz sebe sem,« je dejal upravitelj, »seden izmed kaznjencev je pobegnil. Mislim, da vam je že znano.«
»Mislim, gospod, da bo še nekdo izmed vaših ljudi odšel,« je odvrnil T. Ka., ki je imel čudno

spoštovanje do vojaških oblasti. In je vzel dokument in ga položil na mizo pred upravitelja.
»Odluk, da se izpusti John Lexman, ki je obsojen na petnajst let ječe.«
»Datirano je večeraj zvečer!« je vzkljknil in se oddahnil. »Hvala Bogu, tuče se človeka, ki je pobegnil!«
VIII.
Dve leti po teh dogodkih: se je vozil T. Ka. iz Batha v London, ko je bral v dnevniku »Morning Post« zanimivo poročilo, ki ga je kratko obvestilo, da se je udeležil gospod Remington Kara, vplivni leader grške kolonije, kot častni gost obeda, ki ga je priredilo Helensko društvo.
T. Ka. je videl Kara samo mimogrede po onem usodnem jutru, ko je odkril, da ni pobegnil samo njegov dobri prijatelj iz destmoorske jetnišnice ter kakor izgubil prav tedaj, ko je bilo izdano njegovo pomiloščenje, temveč da se je izgubila tudi njegova žena, kakor bi se vdrla v zemljo.
Kakor slučajno, tako je mislil tudi T. Ka., je prav tedaj izgubil tudi Kara iz Londona, kjer se je spet pojavil čez šest mesecev. Na katero koli vprašanje, kje bi se nabajala Lexmanova, je bil ljubezniv, a ni vedel nič povedati.
John Lexman se je pač najbrž skrivil v kak odmaknjen kot, da bi se ognil pravici, in žena je morala biti pri njem. T. Ka. ni dvomil v tako razlago. Objavil je dopis o pomilošenju in vseh okoliščin, ki so ga povzročile, ter še poskrbel, da so vsi pomembni evropski listi prinesli to poročilo v izvedluku.
Med odvetniki ni bilo še rešeno vprašanje, je li John Lexman zaradi svojega bega stvarno kaj kriv ali ne in je li kazniv, kar pa Ta. Ksa. ni

vznenmirjalo, da ne bi mogel apati. Sicer pa je najskrbneje proučeval vse podrobnosti bega. Odgovorni čuvaj je bil odpuščen iz službe, a je kmalu nato kupil v Falmouthu neko pivovarno, in sicer za tako ceno, ki v uradnih krogih ni dopuščala dvoma, da se je dal za ogromno veoto podkupiti...
Kdo je zamislil beg in poskrbel zanj, gospa Lexmanova ali Kara?
Nemogoče je bilo spraviti Kara v zvezo s tem dogodkom. Avto so izsledili v Exteru, kjer si ga je izposodil »neki gospod, ki je bil očitno iz inozemstva,« sofer pa, kdor koli je bil, je popolnoma izginit. Ob preiskavi v Karovem hangarju v Wembleyu so ugotovili, da eta ostala njegova dva monoplana na mestu in T. Ka. ni moget izslediti gospodarja letala, ki ga je videl usodnega jutra nad Dertwoosom.
T. Ka. je bil nekoliko razdražen, a se je le mugal, ko še vedno ni verjeli, da bi se bil mogel izvršiti beg na tak način. Medtem ko je gledal iz vlaka, kako beži mimo okna pokrajina, se je zamislil v posamezne prizore vse zadeve.
Z vzdihom je odložil dnevnik, iztegnil noge na nasprotni sedež in se predal sanjarjenju. Pa je le kmalu vzel spet časopis in razrešen v njem iskal kaj zanimivega, s čimer bi pregnal dolgočasje zadnjega kosa vožnje med Newburyjem in Paddingtonom.
Našel je nič kaj vabljiv, dva stolpca obsegajoč članek, »Rudninsko bogastvo Siere de Fulloc. Bil je pian v bleščavem slogu, a obenem lahek in poučen. Govoril je o doživljajih v močvirju onstran Zaliva sv. Boštjana, o potovanju ob reki Guarez Celinan, o nočeh, prečitih v pragozdovih, in zaključil z geološkim poročilom, razpravljajoč o vrednosti scenita, porfirja, trahita in dialita.